



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ  
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!



БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

# STUDIUL RAMURILOR CULTURII TRADIȚIONALE A ROMILOR DIN REGIUNEA VIDIN



[www.interregbg.eu](http://www.interregbg.eu)

Conținutul acestui material nu reprezintă neapărat poziția oficială a Uniunii Europene

## CUPRINS

ЗА ПРОЕКТА И ЗА ПРОУЧВАНЕТО	Pag. 2
IPOTEZA DESPRE ORIGINEA ROMILOR	Pag. 4
DE CE SE SCRIE “Rroma”, ŞI NU “Roma”	Pag. 5
PERSECUȚIA ROMILOR	Pag. 5
AȘEZAREA ROMILOR ÎN BULGARIA ŞI ÎN BALCANI	Pag. 10
PARTICULARITĂȚILE LIMBII ROMANI	Pag. 15
ROMII ŞI GRUPURILE RELIGIOASE ÎN BULGARIA	Pag. 16
ROMII ŞI GRUPURILE ETNICE ÎN BULGARIA	Pag. 17
CULTURA ETNICĂ A ROMILOR DIN BULGARIA ŞI DIN DISTRICTUL VIDIN	Pag. 22
❖ MEȘTEȘUGURI	Pag. 22
❖ OBICEIURI ŞI TRADIȚII	Pag. 23
❖ MITOLOGIA	Pag. 36
ROMII DIN DISTRICTUL VIDIN. STUDIUL RAMURILOR CULTURII ROMILOR DIN DISTRICTUL VIDIN	Pag. 41
❖ METODOLOGIA DE STUDIU	Pag. 41
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN CARTIERUL DE ROMI “DRUMUL NOU” DIN ORAȘUL VIDIN	Pag. 42
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN ORAȘUL DUNAVTSI	Pag. 57
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN ORAȘUL BELOGRADCHIK	Pag. 59
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN SATUL ARCHAR	Pag. 60
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN SATUL NOVO SELO	Pag. 60
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN SATUL GRAMADA	Pag. 61
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN SATUL POKRAYNA	Pag. 61
❖ ROMII ŞI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN SATUL MAKRESH	Pag. 62
EVALUAREA POTENȚIALULUI CULTURII ROMILOR DIN REGIUNEA VIDIN PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI DURABIL	Pag. 65
INFRASTRUCTURA TURISTICĂ ÎN DISTRICTUL VIDIN	Pag. 68
CONCLUZII	Pag. 87

## **DESPRE PROIECT ȘI STUDIU**

Proiectul "Descoperă comorile culturii rome!", ROBG 410, este finanțat prin Programul INTERREG V-A România-Bulgaria, cofinanțat de Fondul European de Dezvoltare Regională și bugetele naționale ale României și Republicii Bulgaria. Proiectul este implementat de 3 organizații, dintre care Partener Lider este Asociația Transfrontalieră de Echilibru și Mediu, Craiova, România și partenerii Asociația "Parteneriate Regionale pentru Dezvoltare Durabilă - Vidin" și Agenția pentru Dezvoltare Regională și Centrul de Afaceri 2000 - Montana.

Ideea realizării proiectului provine din faptul că una dintre cele mai importante surse de cultură tradițională în zona transfrontalieră România și Bulgaria, necunoscută și încă nedescoperită, este cultura romilor. Din păcate, au fost realizate doar câteva studii privind această cultură minoritară și, din câte se știe, nu a fost elaborată nicio strategie comună care să valorifice această cultură și să o transforme într-un produs turistic. Toți oamenii sunt de acord că etnia romă are o cultură impresionantă compusă din cântece, dansuri și povesti frumoase, dar nimeni nu a văzut în aceste "comori" tradiționale o oportunitate de a realiza produse turistice durabile și de a promova regiunea țintă. Este momentul să interpretăm cultura tradițională a etniei rome și să propunem noi provocări turiștilor din regiunea transfrontalieră care au decis să viziteze zona proiectului, respectiv județele Dolj și Mehedinți din România și din districtele Vidin și Montana din Bulgaria.

Obiectivul general al proiectului este de a îmbunătăți utilizarea durabilă a patrimoniului cultural, prin valorificarea culturii tradiționale rome și pe care să o transforme în produs turistic. Prin „Descoperiți comorile rome“ vor fi dezvoltate studii care vor prezenta principalele ramuri ale culturii rome și caracteristicile specifice ale fiecărei ramuri. Informațiile din studiu vor fi folosite pentru a dezvolta o strategie comună „Valorificarea culturii rome din zona transfrontalieră în produse turistice“, care vor identifica rutele comune în zona de proiect a culturii rome și propun metode pentru evaluarea acestor „comori“ tradiționale. Pentru a duce la îndeplinire această idee, vor avea loc următoarele evenimente: 4 festivaluri culturale rome intitulate "Bucurați-vă de cultura romilor!", 2 Caravane

Transfrontaliere "Descoperiți comoara comorilor" și 4 Seminare "Învățați despre cultura romă".

În această regiune a Dunării, motoul Uniunii Europene "Uniți în diversitate" este foarte relevant. Persoane de pe ambele maluri ale Dunării, minorități sau nu, au caracteristici culturale foarte comune, dar în același timp sunt diferite prin obiceiuri sau meșteșuguri specifice sau altele. Pentru moment, această cultură este mai puțin cunoscută, deoarece majoritatea reprezentanților acestui grup etnic sunt prea săraci pentru a-și promova cultura și autoritățile culturale nu sunt interesate de această sursă nedescoperită. În acest context, este foarte important ca un "motor" să mobilizeze această sursă comună, cultura romilor, să o descopere și să o prezinte ca produs turistic pentru dezvoltarea turismului și a regiunii proiectului. În același timp, cultura romilor va fi mai vizibilă pentru locuitorii din zonă, fapt care va fi util în combaterea fenomenului de discriminare încă prezent în această parte a Europei.

Prezentul studiu a fost elaborat de BMB PREMIUM Ltd. Mai multe întâlniri cu reprezentanții grupului etnic rom din Vidin, instituții culturale, părți interesate, care doresc să fie popularizate și prezentate publicului larg în identitatea culturală a regiunii, au fost organizate în cadrul anchetei. S-au folosit materiale din biblioteca "Mihalaki Georgiev"-Vidin, date de la Muzeul de Istorie - Vidin, surse de pe Internet și fotografii ale autorului.

Studiul nu are o valoare științifică și a fost dezvoltat în întregime pe baza informațiilor primite de la locuitorii cartierelor și mahalalelor de romi din localitățile menționate, cu amintirile, povestirile, legendele și miturile lor. Mit sau adevăr, nimeni nu știe, dar este o parte a culturii populației din districtul Vidin și este o comoară pentru toți cei atinși de ea!

Bucurați-vă de lectură!

### ***IPOTEZE DESPRE ORIGINEA ROMILOR***

În cercurile științifice, s-au purtat de mult timp discuții despre originea romilor. Etnologii, istoricii și lingviștii continuă să caute rădăcinile comunității în Europa și în lume. Ipotezele și teoriile sunt diferite și contradictorii. Teza impusă este că

romii au origine indiană. Majoritatea cercetătorilor o susțin, deoarece au suficiente dovezi pentru a face acest lucru. O altă teorie pare să contrazică originea indiană a romilor. Fondatorul acestei teorii este J. Ockley (1983). Se îndoiește că toți oamenii numiți "egipteni" în Anglia în secolul al XVI-lea au venit din afară. Conform acestei teorii, artiștii călători au fost numiți "egipteni", fără a-i lega cu originea lor etnică. Romii pot adapta povestea "originii străine", deoarece le permite să se prezinte ca "ghicitori exotici".

Unii autori europeni din sec.16 și 17 sunt de părere că romii au origine slavă. De exemplu, P. Vexler menține această teorie, pe baza propriilor observații în rândul comunităților de romi din Germania. El caută o legătură între romii romi și romii evrei. Motivele pentru a face acest lucru îl reprezintă modelele etnografice comune ale romilor și evreilor europeni. Autorul încearcă să-și dovedească teoria aducând exemple din alte comunități etnice, cum ar fi avarii care trăiau în Europa în perioada cuprinsă între secolele 14-19, ceea ce îi oferă motive pentru a susține că romii nu au venit din India.

Cea mai științifică este teoria că romii s-au format ca o comunitate după ce au părăsit teritoriul indian cu mai mult de unsprezece secole în urmă. La sfârșitul secolului al IX-lea și începutul secolului al X-lea, musulmanii au atacat părți din nord-vestul Indiei. Pentru a scăpa de invazie, o parte din populația indiană s-a îndreptat spre regiunile sudice din India și o altă parte în regiuni ale Punjabului și Radjestanului de astăzi și vorbesc dialecte diferite ale limbilor - sanscrită, hindi, gujurati, panjabi.

În afara Indiei, aceste grupuri de indieni nu sunt bine primite. În majoritatea cazurilor, populația din jur le este ostilă. Grupurile individuale indiene comunică între ele și caută modalități de a se înțelege reciproc.

### ***DE SE SCRIE "Rroma", ȘI NU "Roma"***

Numele proiectului, în cadrul căruia se dezvoltă studiul actual, este "Descoperă comorile culturii rrome". Și în limba engleză: "Discover Rroma treasures!".

Impresionează imediat existența unui dublu r în versiunea în limba engleză. Iată răspunsul la întrebarea de ce se scrie "Rroma" și nu "Roma".

Saimir Mile, președintele Asociației La Voix des Rroms (Vocea romilor) din Franța, declară că mass-media europeană trebuie să se adreseze corespunzător romilor, așa cum procedează oamenii de această etnie.

„Împrumutăm cuvintele din toate limbile. Unul dintre acestea este cuvântul "roma" (Rroma), care se regăsește în limba franceză (roms / rom), în limba engleză (roma) și în multe alte limbi (roma în limba germană). Cuvântul provine din rromani, limba romilor - numele este scris cu un dublu 'r' deoarece cuvântul cu un singur 'r' poate însemna ceva complet opus. În fonologie noi numim aceasta opoziție. Cuvântul "Rani,, (rrani), de exemplu, va fi tradus ca "femeie", în timp ce rrani înseamnă "ramură". De la crearea literaturii rrom R(r)oma în fosta Uniune Sovietică în anii '20, cuvântul este scris cu dublu r. Stilul de scriere este adoptat în alfabetul rromi (alfabetul rromani), care din anul 1990 a fost recunoscut public de Uniunea Internațională a Romilor.

Cuvântul Rroma apare destul de des în limba franceză, precum și în multe alte limbi europene. Înainte, dar destul de des astăzi, vorbeam despre "țigani" sau istoric despre "bohemi". Dar, deoarece acest cuvânt este utilizat atât de des în discuțiile despre situația celei mai mari minorități din Europa de astăzi, trebuie să începem să folosim cuvântul corect "romi" (rromi). În felul acesta, în conformitate cu ultimele cuvinte împrumutate, folosim ortografia limbii originale “.

## ***PERSECUȚIA ROMILOR***

Persecuția acestui grup etnic în întreaga Europă are o istorie lungă. Încă din anul 1200, Atanasie, patriarhul Constantinopolului, a instruit clerul bizantin să le interzică enoriașilor să se asocieze cu "antigoii", deoarece aceștia învățau lucrurile diabolice". Deși în 1417 Sigismund, Împăratul Sfântului Imperiu Roman, a semnat un contract oficial cu conducătorul rom Ladislav prin care le garanta siguranța, adesea ajung sclavi și sunt persecutați.

La un an după descoperirea Americii în anul 1493, autoritățile italiene au expulzat romii din Milano. Trei ani mai târziu, în 1496, Reichstag-ul german a acuzat romii

că sunt spioni purtători de ciumă bubonică și trădători ai creștinismului. Probabil din această cauză, în anul 1500 împăratul Maximilian a ordonat tuturor romilor să părăsească Germania până la Paști. În urma unor acuzații similare, în anul 1557 romii au fost obligați să părăsească Polonia și Lituania.

Din anul 1385 au fost păstrate informații despre vânzarea romilor ca sclavi în Țara Românească și în Moldova. Prin hotărâri judecătorești sau legi speciale, țiganii au fost expulzați din Franța în 1504, din Catalonia în anul 1512 și din Suedia în 1525. În anul 1510, s-a ordonat ca fiecare țigan găsit pe teritoriul Elveției să fie ucis. Reguli similare au fost introduse în Danemarca în anul 1589 și în Suedia în anul 1637.

În anul 1530, în Anglia a fost emis un decret prin care se interzice romilor să intre în țară și le cere celor care trăiesc deja în țară, să o părăsească în 16 zile. Nerespectarea acestei cerințe poate duce la confiscarea proprietății, la închisoare și la deportare. Actul a fost modificat de Legea țiganilor din anul 1554, care a ordonat romilor să părăsească țara în termen de o lună. Cei care nu au fost de acord au fost executați.

Prima legislație anti-țigani a fost elaborată în anul 1538 în Moravia și Boemia, care au trecut apoi sub autoritatea habsburgilor. Trei ani mai târziu, după o serie de incendii în Praga pentru care au fost acuzați romii, Ferdinand I a ordonat să fie expulzați de pe posesiunile sale.

În anul 1545, "Dieta din Augsburg" a dispus că "oricine ucide un țigan nu va fi acuzat de crimă". Cu toate acestea, după crimele în masă care au urmat au determinat guvernul să intervină și "să interzică înecarea femeilor și copiilor romi". Evident, Biserica Catolică nu vedea cu ochi buni străinii cu pielea întunecată. Papa Pius al V-lea, în anul 1586, a cerut expulzarea tuturor romilor din Sfântul Imperiu Roman.

În anul 1661, Oliver Cromwell - Richard, a ordonat transportul romilor din Anglia și Scoția la plantațiile din Jamaica și Barbados pentru a fi "supuși forțat pentru totdeauna".

În anul 1710, împăratul Iosif I a ordonat ca toți bătrânii romi "să fie spânzurați fără judecată și sentință, în timp ce femeile și tinerii să fie bătuți și exilați pentru

totdeauna. În plus, pentru cei care trăiesc în Regatul Boemiei, urechea dreaptă trebuie tăiată, iar cei din Moravia - urechea stângă“.

În Germania, Electorul Georg II de Saxonia a ordonat "vânătoarea de țigani" pentru a distruge această populație. În 1721, împăratul Carl al VI-lea a ordonat eliminarea tuturor romilor din Germania.

În anul 1722, regele prusac Friedrich Wilhelm a declarat că toți romii în vârstă de optsprezece ani sunt criminali. Nemulțumiți de actul legislativ monstruos, mii de romi înarmați se revoltă, dar sunt învinși de soldații germani și torturați până la moarte. Până în anul 1685, Portugalia a deportat definitiv toți romii din teritoriile lor în Brazilia, iar în anul 1660, nu de către oricine, ci chiar "Regele Soare" Ludovic al XIV-lea, interzice ca romii să locuiască în Franța.

În anul 1758, Maria Theresa de Austria a lansat un program masiv de asimilare a populației de etnie romă. În acest scop, guvernul a construit cabane speciale pentru a înlocui corturile țiganilor. Este interzis ca aceștia să călătorească și destul de des, copiii sunt îndepărtați cu forța de părinții lor pentru a încuraja dezvoltarea lor "non-romă".

În Ungaria, în anul 1782, două sute de romi au fost arestați și torturați, iar apoi au fost definitiv condamnați în urma unor false acuzații de canibalism.

În afara acestei liste negre, există și exemple de atitudine mai bună față de romi în istorie. Statutul englez începând cu anul 1596 le oferă privilegii speciale, care nu sunt disponibile și pentru alți nomazi. O lege similară este acceptată și în Franța în anul 1683. În Rusia, Ecaterina cea Mare a declarat romii „sclavi ai Coroanei” - un statut care este superior celui de iobagi. În același timp însă, unele măsuri speciale îi mențin pe romi departe de marile orașe rusești. Deși țiganii din Țara Românească, Moldova și Transilvania sunt încă vânduți ca sclavi până în secolul al XIX-lea, romul Ștefan Răzvan născut în sclavie, a reușit să devină domn al Moldovei. În Țara Românească sclavia a fost abolită prin lege în anul 1847, iar în Moldova în anul 1844.

În Bulgaria, în ciuda atitudinii mai tolerante, există și exemple de defavorizare a romilor. În timpul revoltei din aprilie, atitudinea față de țiganii din așezările rebele a fost diferită. În satul Muhovo, potrivit afirmațiilor lui Zahari Stoyanov, țiganii „nu

erau doar buni meșteșugari, dar au făcut multe cuțite și arme de foc pentru bulgari fără a spune un cuvânt turcilor.“ Potrivit istoricilor Georgi Dimitrov și Dimitar Strashimirov, țiganii din Klisura au fost suspectați de spionaj, că au ajutat pe bashibozuka să ruineze acest oraș. Se pare că pentru a preveni un astfel de eveniment la Koprivshtitsa, rebelii din sat au fost uciși în noaptea de 27-28 mai 1876, aproximativ 70 de oameni din țiganii locali. După eliberare, odată cu adoptarea Constituției Turnovo, țiganii din Bulgaria se bucură în mod oficial de drepturi egale ca și restul cetățenilor bulgari. Totuși, la data de 20 februarie 1901, la guvern a venit premierul Petko Karavelov. Prima lucrare a noului cabinet este aceea de a elabora un proiect de lege privind amendarea legislației electorale. Conține o modificare care interzice țiganilor să voteze. Motivul - votul lor este ușor de cumpărat. Cu corecții minore, această restricție a rezistat în țara noastră timp de 35 de ani. Această interdicție a fost abrogată prin legea electorală în anul 1937 la voința lui Tsar Boris III.

Poate că cea mai devastatoare persecuție a țiganilor a fost în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, când au fost printre primele victime ale atrocităților naziste. Un total de aproximativ 2 milioane de țigani au fost uciși în lagărele de concentrare sau în alte dispozitive de exterminare în masă, inclusiv în experimente medicale antiumane.

Vremurile moderne, secolul al XIX-lea sunt de o importanță deosebită pentru romii din Europa. Deși aspirația de a legitima și identifica grupul etnic a început încă din timpul Iluminismului, în această perioadă a fost creată și o imagine romantică "țigăneasca" care este, de asemenea, puternic subliniată în percepția contemporană a romilor. În același timp, la mijlocul secolului al XIX-lea, a apărut rasismul care a condus direct la încercările lui Hitler de a elimina romii în timpul celui de-al Treilea Reich. În timp ce evenimentul principal pentru romi în secolul al XIX-lea a fost eliberarea lor din sclavie în România, ceea ce a dus la migrația lor masivă în toată lumea, în secolul XX se remarcă două evenimente majore: Holocaustul și căderea regimului comunist în Europa. Un alt proces important în secolul XX este conștientizarea politică a romilor, care a crescut cel mai mult de la sfârșitul primului război mondial, în principal în Europa de Est.

## **AȘEZAREA ROMILOR ÎN BULGARIA ȘI ÎN BALCANI**

De la sfârșitul secolului al IX-lea și începutul secolului al X-lea în India, toate grupurile de populație indiene, fac parte dintr-un grup mai mare numit Drom“.

Migrația din India nu se întâmplă imediat, ci în valuri. Cu toate acestea, toate grupurile se deplasează pe aceleași căi. Având în vedere zonele muntoase ale Pakistanului de astăzi, drumurile care ar fi putut reprezenta trasee spre Europa erau fost foarte limitate. Sosind în Armenia, unii dintre romi rămân acolo. Și în prezent există romi în Armenia, dar nu vorbesc limba romă impusă în Europa. O altă parte a aceluiași grup se îndreaptă spre Asia Centrală. În prezent, în Tadjikistan, Uzbekistan, Kârgâzstan și Kazahstan sunt romi care fac parte din grupul de romi ajuns în Armenia. Aceștia se numesc lom sau luli/luri.

Al doilea grup vizează țările din Orientul Mijlociu - Iran, Irak, Siria, Iordania, Israel. Acest grup se numește dom, domari sau domavren. Astăzi, acest grup este foarte bine organizat - are o organizație internațională care luptă pentru drepturile culturale ale romilor din aceste țări.

Al treilea grup a continuat călătoria și a trecut în secolul al XII-lea în Imperiul Bizantin. Aici rămâne aproape 150 de ani și pentru prima dată primesc numele de "țigani", care este distribuit apoi în majoritatea limbilor europene. Denumirea de "țigan" provine din grecescul "aciganos", adică "de neatins", cu care nu se poate intra în contact, iar dacă există contact cu acest grup, înseamnă "contaminare spirituală". De aceea romii trăiesc de obicei în părțile marginase ale așezărilor - în cele mai multe cazuri în afara acestora, fenomen observabil și astăzi.

Se crede că la noi țiganii au venit din Bizanț, primele informații despre prezența lor în țările noastre datează din secolele XIII-XVI. Unii autori presupun că principala lor ocupație este magia și ghicitul. Datorită acestui fapt, unii cercetători îi asociază pe țigani cu ereticii, menționați, de asemenea, în Sinodul Boril.

Potrivit lui Konstantin Irechek, țiganii probabil că au apărut în Bulgaria la mijlocul secolului al XIV-lea. Recensământul Rila (anul 1378) făcut de țarul Ivan Shishman

sunt menționate "Agunovi kletki" (colibe). Acestea sunt asociate cu denumirea "aguptsi", care este dată de noi țiganilor. Traducerea medievală a vieții Sf. Varvar Ohridski povestește despre mulți "egipteni" în vecinătatea zonei Drach. Acest detaliu, care există în prima imagine grecească a vieții, se referă, de asemenea, la țiganii care au ajuns pe coasta Mării Adriatice în secolul al 14-lea.

După cucerirea turcă din Balcani, țiganii erau adesea înregistrați în documentele fiscale otomane. Cea mai veche referință este din anul 1430 - în registrul Timar al sangeacului Nikopol. Sultanul Suleiman I a emis o lege specială pentru țiganii din zona Rumeli, conform căroră țiganii, atât creștini, cât și musulmani, sunt obligați să plătească o taxă proprie. Aparent, de terenurile noastre și de toleranța bulgarilor s-au bucurat de etnicii romi. Conform registrelor otomane, cei mai mulți erau pe teritoriile populate de bulgari. În practică, pământurile bulgărești de astăzi au fost principalul cap de pod pentru deplasarea lor în Occident. Pentru călătorii din vest, care au văzut țiganii în locurile lor de origine, le găsesc și ținuturile otomane. Potrivit lui Martin Gruneveg / 1562-1618 / existau mulți țigani care își practicau îndeletnicirile lor pe străzi în corturi mici, în care ei trăiau împreună cu soțiile și copiii lor. În Turcia ei practică fierăria sau sunt muzicieni, altfel spus "gădulari(scripcari)", altfel magicieni. Ei folosesc veșminte turcești. În anul 1553 Anton Vranichich a spus: „Când am început să traversăm râul Morava, în fața noastră au aparut alți turci, inclusiv unul sau mai mulți țigani legați de gât cu un lanț și târați într-un rând. Își strigau jalnic durerea lor. Apoi i-am întrebat pe turci ce sunt și pentru ce motiv sunt astfel înlănțuiți. Mi-au răspuns că au fost colectați în loc de taxe care mai pot consta atât în bani cât și în copii minori.“

Bulgaria este una dintre țările cu cel mai mare procent de romi din populație din Europa. Minoritatea romilor din Europa este cuprinsă între 8 și 10 milioane de persoane. Mai mult de 80% dintre aceștia locuiesc în Europa Centrală și de Est. Țările cu cea mai mare populație de romi sunt România, Bulgaria, Ungaria, Statele Unite, Serbia și Slovacia. Odată cu aderarea Bulgariei și României la Uniunea Europeană, romii au devenit cea mai mare minoritate din UE.

Romii de astăzi care trăiesc în Bulgaria s-au stabilit aici în momente diferite, provenind din locuri diferite.

Primul val al romilor către Balcani a fost în sec. XII, XIII, XIV. Datorită diferitelor denumiri date romilor de către bizantini și de alți istorici, nu este clar când au apărut primele dovezi ale sosirii țiganilor în Balcani. Potrivit țiganologilor (oameni care studiază romii) primii țigani, sub numele de „Atsingani“ sunt descriși în „Viața Sf. Gheorghe de pe Muntele Athos“, datată în anul 1100, unde sunt povestiri despre evenimente de la mijlocul secolului al XI-lea. Același nume se regăsește mai devreme în alte izvoare - de exemplu, cronograful Teofan Mărturisitorul, la începutul secolului al IX-lea, sunt menționați Atsingani - susținători ai sectei maniheiste, care se ocupă cu vrăjitoria și ghicitul, dar nu este clar dacă sunt etnici țigani.

Studiul "Țigani din Imperiul Otoman" arată că primele surse sigure despre așezările permanente ale țiganilor din Bulgaria sunt doar din secolele XIII-XIV, contacte anterioare fiind posibile. Romii rămân în Balcani timp de mai multe secole înainte de a se îndrepta în grupurile mari spre Europa de Vest. Din acest motiv, mulți cercetători numesc Balcanii "a doua patrie a țiganilor", iar limba romă - "Limba indiană balcanică".

Treptat, trec de la modul nomad de viață la cel sedentar, la care îi împinge condus politica autorităților otomane. Cu ajutorul scutirilor de taxe, autoritățile otomane au reușit să facă o mare parte dintre romi îmbrățișeze islamul și să devină musulmani. De exemplu, musulmanii romi plătesc taxe într-o sumă mult mai mică decât romii creștini.

În cea mai mare parte, romii se ocupă cu activități care deservește restul populației - fierărie, coșuri, unelte etc., de unde au primit denumirile corespunzătoare - koshnichari, burgudzhii, drandari, etc.

Secolele de coexistență cu restul popoarelor balcanice, ușurința tranziției de la creștinism la islam și viceversa, precum și contactele necesare pentru a trăi împreună cu celelalte grupuri de populație au un mare impact asupra folclorului romilor. Include elemente bulgaro-slave și turco-arabe, care împreună cu cele "autentice rome" formează un ansamblu colorat și unic.

Noi grupuri de romi s-au stabilit odată cu sosirea turcilor în secolele următoare. În secolele XVII-XVIII, romii s-au alăturat lor, fugind din Țara Românească și din

Moldova, unde erau sclavi la vremea respectivă. Acest lucru schimbă treptat sursa migrației romilor pe teritoriile bulgare - nu din Asia Mică, ci de pe teritoriile României actuale.

Acest proces dobândește un caracter special în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. România a fost divizată și grupuri mari de romi s-au stabilit inițial în Transilvania, apoi în Europa și Balcani. Aceasta este așa-numita "mare invazie kelderar".

Al doilea val migrator al romilor

Marea invazie Kelderar a provocat și cel de-al doilea val de migrație a romilor către Balcani. Romii care s-au stabilit în Bulgaria în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX diferă destul de mult de romii care trăiesc pe teritoriile bulgare timp de secole. Ei vorbesc un dialect diferit al romanesc (așa-numitele dialecte "valahice"), iar unele dintre ei vorbesc o versiune veche a limbii române și nu se numesc "romi". Religia lor este creștinismul ortodox și joacă un rol esențial în viața lor. Unii dintre ele au păstrat forme vechi de puteri tradiționale, "Judecătoria țigănească" - meshere.

Clasificarea grupurilor și subgrupurilor de romi din Bulgaria:

Comunitatea dialectică	Balcanică			Valahă	
Grupuri	Dasikane roma	Horahane roma	Kalderashi	Spoitori	Ludari
Subgrupuri	Cazangii	Cazangii	Austriaci	Macedoneni	Vlaxorya
	Vopsitori	Balamo	Grastari	Muzicanți	Vretenari
	Bărbieri	Bombadzii	Dzhankeshi	Traci	Lautari
	Burgudzii	Borinari	Dudulani		Lingurari
	Gadzhalii	Burgudzii	Zhapli		Maymundzii
	Goli	Bardari	Aurari		Rudari
	Demirdzii	Vaglishtari	Kakavyarya		Ursari

Jambazi	Darmondzhii	Kanglyarya
Ibricari și	Davuldzhii	Leynashi
Dzhuravtsi	Drandari	Lovari
Tăietori	de Dankulari	Nyamtsor
lemne	Erlides	Sârbi
Constructori	Zangurdzhii	Tismânari
Erlides	Zvanchari	Maghiari
Măcelari	Zurnadzhii	Harkomyarya
Fierari	Kalburdzhii	Tsgnyaka
Kozhari	Căruțași	
Kokalari	Fierari	
Rogojinari	Kurbati	
Muzicanți	Katkadzhii	
Nalbantdzhii	Lahora	
	Mehterii	
Ramoshari	Muzicanți	
Resetar	Pechkadzhii	
Citar	Sepetdzhii	
Hamali	Tinichigii	
Tsustumani	Cărămidări	
	Ustalari	
	Feredzhelii	
	Fichiri	
	Futadzhii	

		Hamali			
		Hasardzhii			
		Horohaya			
		Charale			
		Chilingiri			
		Yurukchii			
Subgrupuri	Bulgară:	Turcească:	-----	-----	Română
cu	Karastanchovtsi	Agupti			Valahă
identitate	Porumbei gri	Daale			
preferată	Grecească:	Sarhartsii			
	Dramo, roma	Millet			
Căsătorii	Dzhovetsi/Katari				
mixte	cu	Melali			
alte etnii		Bobove			
		Murtapi			

### ***PARTICULARITĂȚILE LIMBII ROMANI***

Primul dicționar romani a fost publicat în 1597 de către Bonavenura Vulcanis. Ulterior, lucrările diferiților cercetători din Germania, Olanda și Anglia demonstrează că limba romani este similară cu limba sanscrită și hindi. Prima încercare de a compara romani cu altă limbă a făcut-o pe J. Rudiger în anul 1777 comparând țigăneasca cu textele indiene a găsit "o asemănare exactă" între cele două limbi. Rudiger a raportat această descoperire în anul 1782. Un an mai târziu, H. Grohlmann a comparat limba țigănească cu indiana și a subliniat asemănările dintre ele.

Deși este clar că limba romani este noua indiană, toate încercările de a determina limbajul indian modern sau vechi apropiat de aceasta se dovedesc a fi nereușite. Limbajul din nord-vestul Indiei pare a fi cel mai apropiat de limba romani. Nu numai lexiconul, ci și structura sa gramaticală indică originea indiană. Limba romani este singura în Europa care combină caracteristicile limbilor indiene, iraniene și europene. În acest sens, trebuie să spunem că limba romilor nu este argotic sau slang al oricărei alte limbi, este o limbă care se transmite de la părinți la copii de-a lungul secolelor. În caz contrar, nu și-ar fi păstrat sistemul gramatical. Acest lucru nu înseamnă că limba romani păstrează toate caracteristicile limbilor indiene. În urma interacțiunilor cu limbile europene există în aceasta cuvinte care se găsesc în toate dialectele europene. Dialectul Kalderash, de exemplu, are multe împrumuturi din limba română. Limbile balcanice și, mai presus de toate, limba greacă au o influență puternică asupra gramaticii limbii romani. O mare parte din dialectele rome fac parte din gama lingvistică balcanică. Limbile precum greacă, bulgară, română și albaneză au aceleași trăsături structurale: lipsa formei verbelor infinitive, prezența particulelor pentru a forma timpul viitor etc. Limba romani are și aceste caracteristici. În acest fel, se poate numi limba indiană balcanizată.

După anul 1990, interesul pentru limba romă din Bulgaria a crescut. Implementarea limbii rome în Bulgaria este în creștere. Realizarea acestui interes are diferite forme. Putem chiar să rezumăm că există un salt real în interesul și realizarea studiului și susținerii limbii rome. Y. Malikov (1992), de exemplu, a publicat "Dicționarul țigano-bulgar", Hr. Kyuchukov (1993) publică "Dicționarul bulgar-rom", Hr. Kyuchukov și colegii săi au publicat primele manuale pentru limba romani. Se introduce în învățământul disciplina limba maternă romă. Este clar că există studii serioase în lume cu privire la limba romani. Din păcate, știm foarte puțin despre aceste studii. Numai în ultimii 10-15 ani a fost scrisă gramatica romilor, cercetările serioase se fac cu metode moderne lingvistice, socio-lingvistice și psiholingvistice.

Dialectele rome din Bulgaria fac parte din dialectele existente ale romilor din Balcani și din lume. În același timp, ele au propriile caracteristici și specificul care le fac unice. Unele dintre aceste dialecte există doar în Bulgaria. Cu toate acestea, se cunosc puține despre dialectele rome din Bulgaria, deoarece puțini lingviști se dedică cercetării acestei probleme.

## ***ROMII ȘI GRUPURILE RELIGIOASE ÎN BULGARIA***

În literatura de specialitate domină ideea că romii nu au propria lor religie, ci întotdeauna acceptă religia populației printre care trăiesc, sau că, din cauza stilului de viață nomad sunt adesea în măsură să schimbe religia. Din poveștile autobiografice ale oamenilor din diferite orașe, cu educație diferită, sex, ocupații și statut social, este clar că romii sunt oameni extrem de sensibili și credincioși, deși credința lor are o dimensiune și ritualuri diferite. În anul 1950, 5000 de romi au părăsit țara și au mers în Turcia ca să nu schimbe religia. Celebrarea sărbătorilor religioase este extrem de importantă și păstrată ca tradiție până în prezent. Religia și religiozitatea sunt conservate și prezente foarte mult în folclorul și mitologia lor. Ei cred cu tărie în minunile care vin de la Dumnezeu. Peste 1/3 dintre romi sunt convingși că nu contează cum îl veți numi pe Creator - este unul singur, omnipotent. Protestanții respectă cu strictețe ritualurile religioase și merg la biserică. Ei au renunțat la nuntă și la ritualurile funerare tradiționale și respectă aceste evenimente modest și liniștit într-un cerc redus - doar membrii adunării.

Conform religiei, în general, romii din Bulgaria sunt împărțiți în două grupe majore: romii musulmani (Horahane roma) și romi creștini (Dasikane Roma). În ultimii ani, cu toate acestea, unii dintre romi (musulmani și creștini), au devenit membri ai mișcării evangheliste. Nu este exclusă posibilitatea de a exista și grupuri care mărturisesc apartenența la religia catolică și membri ai diferitelor mișcări (Biserica protestantă), dar numărul lor este mic. Deși mulți musulmani și creștini nu respectă standardele și cerințele stricte ale religiei (de exemplu, condițiile de repaus alimentar și interdicția de a consuma alcool), aceștia continuă să aparțină comunității.

## ***ROMII ȘI GRUPURILE ETNICE ÎN BULGARIA***

Romii trăiesc astăzi pe toate continentele și în aproape toate țările din întreaga lume.

Populația cu autodeterminare etnică bulgară este mult mai urbanizată decât celelalte două grupuri etnice principale. 77,5% din etnicii bulgari, 37,7% din etnicii turcă și 55,4% din etnicii romi locuiesc în orașe.

Comunitatea etnică bulgară predomină în toate raioanele, cu excepția raioanelor Kardzhali și Razgrad, unde reprezintă 30,2 și 43,0 % din populație.

Limba bulgară este limba maternă pentru 5 659 024 persoane reprezentând 85,2 % din populație. Limba turcă este limba maternă pentru 605 802 persoane sau 9,1 % dintre respondenții voluntari la această întrebare. Limba romani este limba maternă pentru 281 217 persoane sau 4,2%.

Relația dintre autodeterminarea etnică și autodeterminarea limbii materne este puternic exprimată. Cel mai omogenă limba maternă este a grupului etnic bulgar - dintre cei care au răspuns la ambele întrebări despre etnie și limba maternă din rândul bulgarilor, 99,4 % au răspuns că limba bulgară este limba maternă, 15 959 persoane (0,3%) - limba turcă, 7 528 persoane (0,1 %) - limba romani și 7 511 (0,1%) persoane - altele. În grupul etnic turc, 96,6% reprezintă 564 858 persoane, limba maternă este limba turcă, iar pentru 18.975 persoane, reprezentând 3,2 %, limba maternă este limba bulgară.

În cadrul grupului etnic rom limba maternă este distribuită sub următoarea structură:

- 272 710 persoane sau 85,0 %, au indicat limba romani drept limba lor maternă;
- 24 033 persoane sau 7,5 % - limba bulgară;
- 21 440 persoane sau 6,7% - limba turcă;
- 1 837 persoane sau 0,6 % din etnici romi, au indicat limba română ca limbă maternă.

Distribuția populației după grupuri etnice și limba maternă la data de 01.02.2011:

Grup etnic	Total	Limba maternă				Nu sunt autodeterminate
		bulgară	turcă	romani	altele	
Total	5604300	5631759	604246	280979	47071	47458
Bulgară	6611513	5571049	15959	7528	7511	2253

Turcă	585024	18975	564858	549	87	555
Romani	320761	24033	21440	272710	1905	673
Alte	48321	10726	397	26	36196	976
Nu sunt autodeterminate	53107	6976	1592	166	1372	43001

- Relația dintre autodeterminarea etnică și autodeterminarea limbii materne este puternic exprimată. Cel mai omogen grup după limba maternă este grupul etnic bulgar - printre cei care au răspuns ambelor întrebări despre etnie și limba maternă, 5 571 049 (99,4%) menționează limba bulgară ca limbă maternă, 15 959 (0,3%) - turcă, 7 528 persoane (0,1%) - romani și 7,511 persoane (0,1%) - altele.

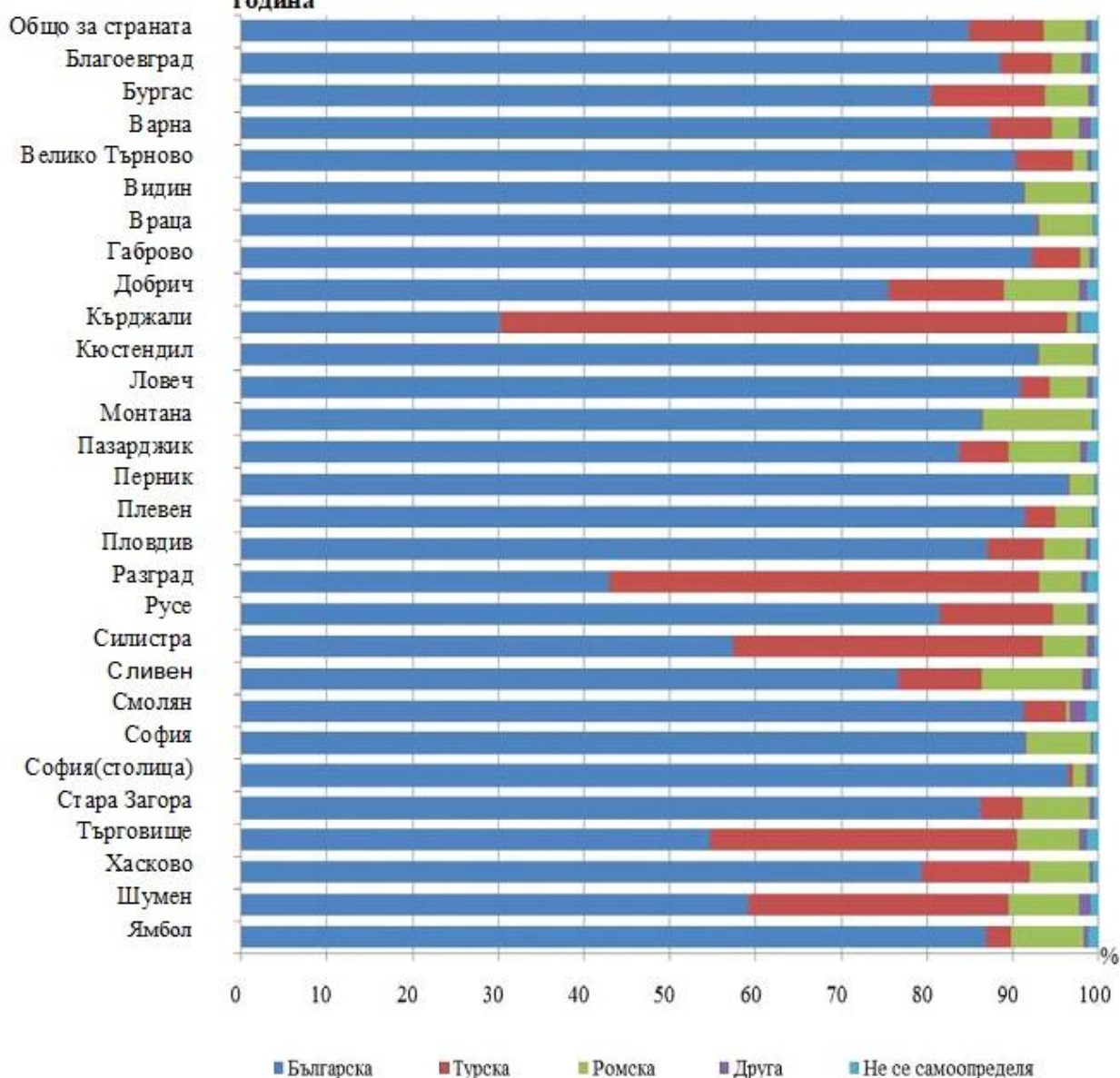
- Dintre grupurile etnice turcești autodeterminate sunt 96,6% sau 564 858 de persoane menționează ca limbă maternă este limba turcă, iar pentru 18 975 de persoane sau 3,2% limba maternă este limba bulgară.

- Pentru grupul etnic rom limba maternă este distribuită după următoarea structură: 272 710 persoane sau 85,0% au indicat limba romani ca limbă maternă; 24 033 sau 7,5% - limba bulgară; 21 440, 6,7 % - limba turcă; 1 837 persoane sau 0,6% - limba română.

Persoanele care au beneficiat de dreptul de a răspunde voluntar la întrebarea autodeterminării etnice reprezintă 91,0 % din populație. Dintre cei care nu au răspuns la întrebarea autodeterminării grupul etnic, cea mai mare parte este cea a tinerilor de până la 39 de ani, iar pentru copii între 0 și 9 ani. O treime dintre cei care nu au răspuns se află în raioanele Sofia, Plovdiv și Varna, respectiv 113260, 62654 și 50181 persoane.

Persoanele cu autodeterminare în comunitatea etnică turcă sunt concentrate în mai multe districte - Kardzhali, Razgrad, Targovishte, Shumen, Silistra, Dobrich, Ruse, Burgas, unde este concentrată 63,7 % din populația acestui grup etnic.

**Структура на населението по области и етнически групи към 1.02.2011 година**



**Traducerea diagramei:**

**Structura populației pe districte și grupuri etnice până la data de 01.02.2011**

În partea stângă sunt enumerate districtele: Total pe țara; Blagoevgrad; Burgas; Varna; Veliko Tarnovo; Vidin; Vratsa; Gabrovo; Dobrich; Kardzhali; Kyustendil; Lovech; Montana; Pazardzhik; Pernik; Pleven; Plovdiv; Razgrad; Ruse; Silistra; Sliven; Sofia; Sofia(oraș); Stara Zagora; Targovishte; Haskovo; Shumen; Yambol.

Sub diagrama culorile reprezintă : albastru: bulgară; roșu: turcă; verde: roma; mov: Altele; turcoaz: nu sunt autodeterminați

Tendențele demografice și emigrarea crescută din ultimii 20 de ani au afectat numărul tuturor grupurilor etnice din țară, astfel încât nu s-au înregistrat schimbări semnificative în structura etnică a populației în anii dintre ultimele două recensăminte, conform autodeterminării voluntare:

- Grupul etnic bulgar acoperă 5 664 624 persoane sau 84,8% dintre persoanele care își declara în mod voluntar autodeterminarea etnică.
- Grupul etnic turc este al doilea cel mai mare - 588 318 persoane. Acestea reprezintă 8,8% din populație.
- Etnia romă este în mod tradițional a treia ca mărime și are 325 343 de persoane în funcție de autodeterminarea persoanelor, cu o cotă relativă de 4,9%, cu 0,2 puncte procentuale mai mult decât în 2001.
- Populația cu autodeterminare etnică bulgară este mult mai urbanizată decât celelalte două grupuri etnice principale. 77,5% din etnicii bulgari locuiesc la oraș, 37,7%, etnici turci și 55,4% etnici romi.
- Persoanele identificate cu comunitatea etnică turcă sunt concentrate în mai multe districte - Kardzhali, Razgrad, Targovishte, Shumen, Silistra, Dobrich, Ruse, Burgas, unde trăiește 63,7% din populația acestui grup etnic.
- Persoanele din grupul etnic rom sunt distribuite în toate zonele. Cea mai mare parte a etniei rome se află în raioanele Montana - 12,7%, iar Sliven - 11,8%, urmată de Dobrich - 8,8%, Yambol - 8,5%, cu un total de 4,9% pe țară.
- Cei care nu se identifică sunt 53 391 - 0,8%. Dintre aceștia, ponderea celor mai tineri de 19 ani este de 51,7% din totalul celor care nu se identifică.

La "alte grupuri etnice" s-au autoidentificat 49 304 persoane sau 0,7%. Aceștia includ persoane din alte grupuri etnice: ruși - 9 978, armeni - 6 552, valahi - 3684, greci - 1 379, evrei - 1 162, karakachani - 2 556, macedoni - 1 654, români - 891 persoane, ucraineni - 1 789 persoane, iar alții - 19 659 persoane.

Cei care nu se identifică sunt 53 391 - 0.8%. Dintre respondenții care nu s-au identificat, cea mai mare este cea a celor mai tineri de 19 ani - 51,7%. Printre cei dintr-un alt grup etnic, 235 de persoane s-au înscris două grupuri etnice diferite, un fenomen care are legătură cu existența unor căsătorii sau parteneriate mixte.

Populația grupului etnic bulgar predomină districtul Vidin, reprezentând 91,14% din populația districtului reprezentând 23,72% dintre cetățenii bulgari a regiunii Nord-Vest pentru planificare.

Al doilea cel mai mare este grupul etnic este cel rom, cu 7,52% din totalul populației. Acesta reprezintă 20,49% dintre romi din regiunea Nord-Vest pentru planificare. Procentul grupului etnic turc de 0,10 % este nesemnificativ.

Grup etnic	District Vidin	% din totalul districtului	Regiunea Nord-Vest	% din totalul Regiunii Nord-Vest pentru planificare	Raportul dintre și Regiunea Nord-Vest pentru planificare
Bulgari	118 543	91, 135%	499 742	89,984%	23,721%
Turci	139	0,107%	2 374	0,427%	5,855%
Romi	9 786	7,523%	47 769	8,601%	20,486%
Alții	528	0,406%	1785	0,321%	29,580%
Nu sunt autodeterminați	553	0,425%	1859	0,335%	29,747%
Nu este indicat	525	0,404%	2139	0,358%	24,544%
Total	130 073		555 368		

SZRP - Regiunea Nord-Vest pentru planificare

Este important de menționat că toate grupurile etnice de mai sus se află în coexistență pașnică și nu există conflicte etnice și tensiuni.

### ***CULTURA ETNICĂ A ROMILOR DIN BULGARIA ȘI DIN DISTRICTUL VIDIN.***

#### ***❖ MEȘTEȘUGURI***

În zilele noastre mulți romi nu practică meseriile strămoșilor. Cu toate acestea, numele profesiei a rămas ca marcă a grupului. Foarte des această etichetă nu

conține informații despre dialectul acestui grup. De exemplu, în nord-vestul Bulgariei (Lom, Vidin, Montana) și în sud-estul Bulgariei (Burgas, Yambol) există un grup numit kalaydzhii. Cu toate acestea, ei vorbesc două dialecte diferite, în ciuda faptului că în trecut (probabil) ambele grupuri au fost implicate în aceeași profesie - spoirea vaselor. Astăzi, generația tânără are și alte profesii - profesori, avocați, medici. Cu toate acestea, numele grupului este păstrat și servește drept indicator pentru identificarea personală sau a grupului.

La începutul secolului al XX-lea, în anul 1915, B. Gilliat-Smith a făcut o altă clasificare a romilor - în funcție de modul lor de viață - nomazi și coloniști. Această clasificare, așa cum este clar, nu este valabilă în prezent, deoarece aproape toate grupurile de romi din Bulgaria s-au stabilit. Există și un alt motiv pentru a nu lua în considerare modul de viață - unul dintre grupuri poate fi găsit atât în coloniști, cât și în nomazi. Divizarea grupurilor pe baza religiei nu este, de asemenea, o trăsătură esențială. Același grup dialectic poate avea diferite religii în diferite părți ale țării. De exemplu, romii din grupul cunoscut sub numele de „Laho“ (produce diferite tipuri de grătare, site), din nord-estul Bulgariei (aproape de Provadia, Sindel, Devnya) sunt musulmani, iar cei din sudul Bulgariei (Stara Zagora) sunt creștini și în nord-vestul Bulgariei (Lom) sunt evangheliști. Astfel, aceste trei religii diferite, care mărturisesc reprezentanții acestui grup, nu au nici o influență asupra dialectului pe care îl vorbesc. Este clar că religia, stilul de viață și ocupația din trecut nu sunt indicatori ai dialectului.

În concluzie, se poate spune că clasificările dialectale ale grupurilor de romi nu sunt identice cu clasificările lor etnografice. În cazul romilor sedentari și nomazi pot exista comunități care vorbesc același dialect. Dimpotrivă, numele aceluiași grup nu arată că membrii acestui grup din diferite părți ale țării și vorbesc același dialect.

### ❖ **OBICEIURI ȘI TRADIȚII**

Datorită tradițiilor care au fost transmise pe parcursul generațiilor, romii au reușit să-și mențină identitatea de-a lungul secolelor. Acestea, fără îndoială, joacă un rol important în viața lor, indiferent unde și cum trăiesc. Tradițiile au ponderea legilor

printre romii care trăiesc în țările slave, sunt transmise din generație în generație de către părinți copiilor. Tradițiile romilor sunt la originea identității romilor. Locul în care aceste tradiții lucrează cu forță maximă se află în comunitatea de romi. Pentru romi, unitățile de bază sunt familia, neamul și grupul din care face parte neamul. Familia este centrul vieții romilor, care este centrată pe devotamentul față de rude, față de neam, ceea ce reprezintă este o familie extinsă și un grup / neam/ - cum ar fi kaldarashi, kalaydzhii, etc. La baza organizării sociale a romilor din toate comunitățile se află conceptul de familie patriarhală - familie tradițională extinsă, formată din cel puțin trei generații de rude care coabitează. În familie, copiii sunt educați selectiv pe bază sexuală, acceptă informațiile culturale etnice moștenite, asimilează și mențin specificul etnic. Băieții sunt educați mai liberal, în timp ce fetele sunt educate într-un stil strict. Rolul bărbatului și al femeii în familie este diferit și se completează reciproc. Femeile oferă liniștea de zi cu zi, îngrijindu-i pe copii și pe bătrâni. Sunt educată conservator și continuă tradiția grupului. Preocuparea lor deosebită este creșterea părții feminine a familiei, până ce ajunge la căsătorie. Bărbatul este capul familiei care aduce hrană și este apărătorul prestigiului familiei. Acest lucru îi conferă dreptul de a fi autoritatea indiscutabilă și de a lua deciziile importante. În cadrul familiei, controlul social îl are socrul și soacra. Cel care îndeplinește aceste funcții în afara familiei și în special, judecă încălcarea regulilor în interacțiunea cu reprezentanții altor comunități, familii, neamuri în comunitatea Kaldarashi, este așa-numitul "meshere". Meshereto este un fel de instanță pentru această comunitate, care include autoritatea care rezolvă problemele referitoare la viața familiei membrilor comunității Kaldarash, iar în afara ei nu există altă putere.

Nu există o astfel de organizație în cartierul romilor din Vidin. Neamul este de fapt familia extinsă. Familiile poartă numele unui conducător sau strămoș glorios. De exemplu, Baldovi, de la strămoșul Baldo, iar numele familiei, se păstrează și pentru generațiile următoare. Grupurile sunt, de obicei, unități "istorice" care sunt legate de o istorie comună (în care trăia inițial grupul), precum și de tradiții comune și de dialectul lingvistic și, uneori, de meșteșuguri comune. Tradițiile acoperă fiecare aspect al vieții - de la naștere până la moarte, alianță sau conflict, viața de familie, rudeni etc. Tradițiile familiei încă formează nucleul culturii romilor. Tradițiile însoțesc viața romilor chiar de înainte de naștere până la moarte. În

multe grupuri de romi există o serie de interdicții pentru femeile gravide care sunt aplicate înainte și după naștere. Unii dintre ei sunt încă se respectă pentru a proteja viața și sănătatea tinerei mame și a nou-născutului. De exemplu, o femeie însărcinată nu trebuie să-și taie și să-și vopsească părul și nici să se joace cu câini și pisici, iar atunci când se sperie să nu își atingă burta etc.

#### ➤ *Nunta*

Nunta este unul dintre cele mai importante evenimente din viața fiecărui rom. Momentul este interesant atât pentru proaspeții căsătoriți cât și pentru părinții lor. Odată cu nașterea fetei, mama începe să pregătească ceremonia de nuntă, iar părinții băiatului se ocupă de asigurarea unui cămin pentru viitorul soț. Nunta însăși este precedată de diferite obiceiuri și ritualuri. În trecut, logodna era obligatorie. Logodna este grandioasă (aproape ca o nuntă), cu muzică, bucurie și glume amuzante. În comunitatea Kaldarashi se păstrează și funcționează obiceiul de a cumpăra o mireasă. Mirele răscumpără mireasa de la părinții ei. În zilele noastre, există legende despre comercializarea acestei tradiții, în funcție de abilitățile și frumusețea miresei. Un astfel de obicei a fost practicat și în comunitatea islamică, care sunt romi sedentari numiți Babahak (dreptul tatălui).

În cartierul de romi din Vidin, nunțile din trecut se desfășurau câteva zile - 3,4 zile. Acum 20 de ani, dificultățile financiare au început să se reflecte în modul a se veseli al romilor, nunțile au început să fie celebrate într-o singură zi. O mare parte dintre romi lucrează deja și trăiesc în străinătate, mai ales în Germania. Venitul sigur a contribuit la reluarea vechilor tradiții. În ultimii ani, nunțile au început să se sărbătorească timp de două zile. Prima zi este Ziua Mamei, mireasa este îmbrăcată într-o rochie superbă, colorată, mama scoate lada cu zestrea de care este mândră, s-o vadă toți. Distracția este în onoarea ei - rudele miresei sunt în fruntea horei, muzica cântă pentru ei. Se laudă întreaga familie a miresei, care a crescut o fată frumoasă și onestă. Seara, în casa nașei se adună prietenele, iar mireasa își vopsește unghiile cu oje, apoi restul fetelor. Acest obicei a fost păstrat de romii turci, fiind cunoscut sub numele hana, dar hana este înlocuită cu lac. Se joacă "Hora fecioarei" care este hora tinerilor, condusă de cel mai apropiat prieten, care ține o torță aprinsă. După ei merg nașii și mirii, nașul ținând un copac decorat cu lumânări aprinse. A doua zi este nunta adevărată. Mireasa se îmbracă

într-o rochie albă. În regiunea Vidin, conform tradiției mirele încă plătește simbolic pentru mireasă. În fața ușii stă o rudă și amenință pe oricine îndrăznește să se ducă la ea. Pentru a-l liniști pe acest bărbat, mirele trebuie să plătească pentru viitoarea sa soție. Se schimbă bancuri și glume între cele două părți, după care băiatul i se permite să intre la alesa sa. Odată ce s-au văzut, mirele trebuie să pună monede în pantofii de mireasă, astfel încât să fie sănătoasă.

Nunta propriu-zisă a suferit numeroase modificări din trecut până în prezent, dar întotdeauna a fost cât se poate de bogată și implică multă veselie și glumă. Pentru părinții romi, este cel mai important eveniment din viața copiilor lor și sunt pregătiți să ofere orice, așa cum este cerut de tradiția romilor. Punctul culminant al ceremoniei de nuntă este după nuntă - noii însurăței și unele dintre cele mai apropiate rude se îndreaptă spre casa băiatului. Mireasa este de obicei primită de soacră, care este așezată la o masă bogată și urmează consumarea căsniciei - dovada că mireasa este virgină. Bucuria rezultatului pozitiv este dezvăluită în mod public și diferă în subgrupuri. Cu toate acestea, în cazul în care mireasa nu se dovedește a fi virgină, nunta se întrerupe și mireasa se întoarce la părinții ei, iar în grupurile în care se plătește mireasa, se returnează bani.

Printre romii din Vidin, această tradiție a supraviețuit. Prima noapte de căsătorie este prima dată când cuplul este împreună. Anunțul că fata era fecioară este un ritual întreg. La petrecere sunt în mare parte femei, își pun flori în păr și fac cinste în mahala cu țuică dulce, colorată în roșu. Este acceptat să se facă mare gălăgie în onoarea miresei și a mândriei mamei. Din acel moment, ei sunt considerați o familie, chiar înainte de celebrarea nunții.

Relațiile romantice în afara uniunii maritale nu sunt încurajate, iar comunitățile sunt extrem de sensibile la protejarea onoarei fetelor. O altă tradiție care există în diferitele grupuri de romi: răpirea fetei de către băiat sau fuga tinerilor în cazurile în care părinții lor nu sunt de acord ca tinerii să se căsătorească. În câteva zile, tinerii se întorc și apoi încep pregătirile pentru nuntă. În unele grupuri de romi are loc o răpire simbolică.

#### ➤ *Nașterea copilului*

Nașterea este, de asemenea, unul dintre cele mai importante evenimente printre romii din Vidin. Ziua de sărbătoare este cea în care mama este luată de la spital împreună cu copilul și se mută acasă. Cel mai celebrat în familie este primul copil. La sărbătoare sunt bineveniți toți din cartier, fără invitații anterioare. Oaspeții aduc cadouri, cel mai adesea haine, dar și alte obiecte necesare pentru copil. Din respect la mama și la nașa proaspetei mămică se merge cu muzica, hore și se pun la vedere cadourile pentru copil.

➤ *Ziua Sfântului Gheorghe*

Ziua Sfântului Gheorghe este cea mai mare sărbătoare a romilor din Bulgaria. Este sărbătorită de toate grupurile de romi (cu excepția grupurilor turcești de romi Horahane-Roma, la care se sărbătorește până recent), iar pentru toți, Ziua Sfântului Gheorghe este sărbătoarea principală, inclusiv pentru romii musulmani. Doar pentru Burgundzhii și Drandari Bango Vasili este o sărbătoare cea mai importantă, dar și la ei se celebrează Sf. Gheorghe. De obicei, Kaldarashii și Rudarii numesc sărbătoarea Sf. Gheorghe sau Gergyovden, iar Yerlii - Hederlez, Hădărlez sau Ederlez. Se celebrează trei zile, câte o dată fiind în zilele de 4, 5 și 6 mai, iar alte dați în zilele de 5, 6 și 7 mai, iar în zona Vidinului 6, 7 și 8 mai. Sărbătoarea Gergyovden este diferită nu numai între grupurile de romi, ci variază și pentru reprezentanții aceluiași grup care trăiesc în locuri diferite. În ciuda numeroaselor diferențe, pot fi găsite și câteva elemente comune. Sărbătoarea Sfântului Gheorghe este legată de convingerea că Sfântul Gheorghe este mântuitorul romilor (ca Sfântul Vasile) și legenda spune că balaurul unui rege rău a început să îi mănânce pe romi, dar Sf. George l-a omorât. În plus, Ederlez este de asemenea sărbătorit ca începutul primăverii și venirea vremii calde, din acest motiv întregul ritual abundă simbolurile de primăvară.

Cel mai important element în pregătire, este achiziționarea unui miel. Este o convingere comună că mielul destinat unui kurban(gurban) trebuie să stea o noapte în casă, deci este cumpărat cel mai târziu la data 4 sau 5 mai. În unele grupuri sărbătorile încep din momentul în care mielul intră în casă. Apoi, porțile sunt decorate cu ramuri înflorite - de obicei, stejar, salcie, iar pe capul mielului se pune o coroană de flori și o lumânare și se face ritualul de „sănătate.“ În alte grupuri de romi decorarea caselor cu ramuri înflorite se face pe data de 5 mai, dar

punerea coroanei de flori, lumânările și tămâia, se fac în dimineața de 6 mai. Acest ritual se face și de către țiganii din Vidin. La burgudzii, primul ou roșu de Paști este păstrat și pus în gura mielului copt de ziua de Sf. Gheorghe. De asemenea, în Sâmbăta Mare (înainte de Înviere) se face o lumânare specială cu fir roșu. Se aprinde intermitent în noaptea de Paște și se separă de restul. Următoarea dată când se aprinde este pe data de 5 mai seara și este arsă toată în data de 6 mai, înainte de sacrificarea mielului. Numeroși romi au adoptat seara de 5 mai, în care fiecare membru al familiei taie urzici și le atârnă de o cărămidă. În funcție de cui i se vor usca urzicile sau nu urzicile, se ghicește ce fel de an va fi pentru fiecare - vesel sau trist.

În trecut, în unele grupuri de romi, se ținea un ritual (în mare parte deja pierdut) în seara de 5 mai - fiecare să se scalde în apă plină de ierburi și plante, cum ar fi sunătoare, urzică, etc. În această acțiune, puteți vedea simbolismul de primăvară și speranța de eliminarea bolilor și sănătate în timpul anului.

Plimbarea pentru verde: la drandarii și rogojinarii din Zona Shumen, este obiceiul de a merge "pentru verde" care se face în seara datei de 5 spre 6 mai. Toți romii merg în pădure, aprind focuri și se bucură toată noaptea. Dimineața vin acasă, cu ramuri înflorite pentru a decora porțile casei.

În Vidin există un obicei de decorare a porților cu ramuri verzi de salcie, dar se face în Duminica de Floriilor. Băieții tineri, fără o relație, se duc după ramuri de salcie și decorează casa alesei lor.

Ritualul de sacrificare a mielului: pentru majoritatea romilor, sacrificarea mielului este extrem de solemn. Aceasta se face de obicei în dimineața zilei de 6 mai. În Vidin, sacrificarea are loc pe data de 5 mai, pentru a avea timp suficient ca mielul să se pregătească pentru coacere. La kaldarashi se practică sacrificarea unui miel pentru fiecare băiat din casă. În zilele noastre, din cauza dificultăților economice, acest obicei începe să fie abandonat, deși este încă observat în unele familii. În celelalte grupuri de romi, tradiția spune că în fiecare casă ar trebui să fie un miel. Și undeva (de exemplu, în satul Marash), mielul se sacrifică doar pentru cei care poarta numele sfântului și dau carne celorlalți romi din mahala.

Înainte de a fi sacrificat, mielul este împodobit. Pe cap i se pune o coroană făcută din bulbuc de baltă, grâu, mușcată și flori de primăvară (de exemplu, la kaldarashi) sau de ramuri înflorite și salcie. În unele locuri se decorează mielul cu vopsea roșie, gherdane și coliere. Scopul acestei împodobiri este pentru a arăta bogățiile primăverii care vine, pentru fertilitate și prosperitate. Pe coroană se pun una sau două lumânări care sunt aprinse înainte ca mieii să fie sacrificați. În timp ce lumânările ard, mielul este binecuvântat. Acest obicei este încă bine conservat de Kaldarashi, iar în celelalte grupuri de romi nu este practicat, deși există povestiri despre el. La Burgundzhi, există un obicei de a da sare mielului. În acest fel este verificat ce fel de an va fi - dacă mănâncă multă de sare, este un an bun și invers.

Apoi se procedează la sacrificare. La kaldarashi se face de către cel mai bătrân om - capul familiei. Chiar dacă el este slăbit, sacrifică mielul și îl dă fiilor săi, pentru a-l curețe și să-l gătească. În cazul romilor din Zlataritsa și Vidin, sacrificarea este efectuată de o persoană din afara familiei.

Sângele mielului nu este lăsat să curgă în pământ. Se strânge și împreună cu măruntaiele și oasele, sunt aruncate (pe 7 mai) în râu. Acest lucru se face "pentru merge bine pe tot parcursul anului" și "astfel încât sângele să nu meargă într-un loc murdar". Numai drandari acest obicei nu este păstrat - în Zlataritsa nu există nici o grijă deosebită pentru sângele mielului, dar se amintește că acum ceva ani sângele se arunca într-o apă curgătoare. La Horahani-roma și la drandari din sângelui mielului se face punct pe fruntea copiilor. Acest lucru se face "pentru sănătate". În trecut, punctul de pe frunțile copiilor se făcea și de tsutsumanii din mahalaua din Vidin, dar acest lucru nu mai este practicat. În celelalte grupuri de romi din Bulgaria centrală acest obicei nu a fost înregistrat.

Mielul nu se taie în bucăți. Se coace întreg la proțap sau în tavă, organele sunt fierte în prealabil condimentate. Kalaydzhii (Spoitorii) din Vidin adaugă ceapa și condimente, tsutsumani adaugă orez pentru prosperitate, se umple burta mielului și de asemenea se coace. Kaldarashii, pentru sănătate și fertilitate capul familiei spală proțapul cu apă dintr-un vas special de cupru, cu mușcate și fire de grâu. Romi kaldarashi preferă să coacă mielul întreg la proțap, tsutsumani au o tehnologie specială - sapă o gaură în pământ și coc mielul în interiorul ei, alții preferă să facă acest lucru la vatră.

Masa zilei de Sfântul Gheorghe: unii romi, fac o masă specială pentru Ziua Sfântului Gheorghe - obligatoriu rotundă, făcută în așa fel să "nu existe nici un cui în ea". Motivul pentru lipsa cuielor îl reprezintă rugina de fier „pe masa pe care pune mielul, kurbanul - nu este bine să fie metal sau orice altceva care poate rugini.“ În mijlocul mesei a pus mielul bogat decorat, în gură i se pune un ou roșu (primul ou de la Paște), o felie de pâine, bani de hârtie (cea mai mare valoare) și monedă de aur. Lângă carne se pune usturoi proaspăt - împotriva deochiului și pentru a aduce sănătate. Obligatoriu pe masă se pune vin roșu, iar înainte de prânz se sfințește masa. Apoi, cel mai bătrân - capul familiei și soția sa (la unii - fratele) iau pâinea rituală (adică colacul), se taie ușor în formă de cruce și se fac patru găuri pe margini. Se toarnă vin roșu și se numește: "Tată, Fiul, Duhul Sfânt, Amin!" și se rupe colacul în două, fiecare sărută cele două bucăți și apoi se rupe pe jumătate din nou și iar se sărută bucățile de pâine. Apoi capul familiei ia o lumânare, spune o rugăciune, pune de trei ori lumânarea pe gura sticlei și abia a patra oară o stinge. Toate acestea se fac de trei ori. Astfel masa este considerată a fi sfințită și prânzul poate începe. Acest obicei este bine păstrat la kaldarashi. Sunt prezente și alte elemente ale celorlalte grupuri de romi.

Din nou, la kaldarashi și de asemenea la burgudzhii, se păstrează obiceiul vânzării capului mielului, ce constă în aceea că gazdă ia capul și îl vinde celui care stă alături de el în stânga. Amândoi țin usturoi proaspăt în mâini. În timpul negocierii, cumpărătorul încearcă să fure capul, dar vânzătorul îl lovește peste mâini cu usturoiul, „să fugă gândurile și spiritele rele.“ Deci capul este vândut de la persoană la persoană - începând cu cea mai din stânga în sensul acelor de ceasornic până când ajunge din nou la gazdă. Toate acestea sunt o formă specială de joc - nu se dau bani reali.

În toate grupurile de romi se regăsește obiceiul de a "cânta inelele" în ziua Sfântului Gheorghe. Esența acestui obicei este aceea de a prezice (semi-serios, semi-glumeț) căsătoria viitoare a fetelor tinere. Obiceiul este, în general, executat în data de 5 mai seara și în data de 6 mai dimineața. În seara de dinainte de Sf. Gheorghe, fetele necăsătorite se adună și pun într-o găleată de apă un inel sau alt semn (brățară, colier). După aceea, se pune mușcata în apă și se lasă să petreacă noaptea sub un trandafir. La muzicieni, colectarea inelelor devine deosebit de solemnă - cu muzică. În zori, în ziua de Sf. Gheorghe, înainte de răsărit, fetele se

adună din nou la găleată. Cea care cântă cel mai bine își acoperă fața cu un voal, astfel încât să nu poată vedea și cântă cântece diferite, alternându-le pe cele vesele cu cele triste. În timp ce ea cântă, scoate inelul din găleată. Se crede că dacă a scos inelul cântând un cântec vesel, căsătoria fetei ar fi fericită și invers. La kaldarashi și la burgudzii, acest obicei se face în seara Sfântului Gheorghe după masă.

În cartierul rom "Drumul nou" din Vidin, pe lângă ritualurile asociate cu mielul, se poate vedea de Ziua Sfântului Gheorghe și lazarki. Fetele îmbrăcate în costume populare, cu flori în păr, se plimbă în jurul caselor, cântă și dansează. În grup este și o mireasă și responsabilă pentru ciauul plin cu apă și monede. Ei cântă pentru sănătate și urează bunăstare gazdelor. În schimb, primesc bani și dulciuri. Acest obicei a fost îndeplinit de-a lungul timpurilor, de generațiile anterioare .



\*Lazarka în cartierul Drumul nou, oraș Vidin

La celebrarea Zilei Sfântului Gheorghe, poate fi văzut în cea mai mare măsură similitudinea ritualului festiv al bulgarilor și romilor. Decorarea festivă a casei,

realizarea unei coroane de flori cu lumânări pentru miel, colectarea sângelui și deversarea în apă curgătoare, legarea leagănului, îmbăierea băieților, cântatul inelelor și aproape toate celelalte elemente pe care le-am descris în tradiția romilor le întâlnim sau mai precis: s-au întâlnit în tradiția bulgară de unde au fost probabil împrumutate. Acestea sunt descrise în detaliu în cartea menționată de Dimitar Marinov. Desigur, există și elemente specifice romilor - decorarea mielului copt și vânzarea capului nu se regăsesc în tradiția bulgară. Dar aceste elemente nu diminuează impresia generală a apropierei în ambele moduri de a sărbători și de a fi aproape de tradițiile generale. De obicei, Sfântul Gheorghe este asociat cu foarte multă distracție și bună dispoziție exprimată într-o varietate de moduri.

➤ *Vasilyovden, Sf. Vasile*

Pentru diferite grupuri etnice rome, numele și ritualurile de sărbătoare sunt diferite, precum și locația lor în timp. Este general acceptat că două nume sunt sinonime cu Anul Nou al romilor - Vasilitsa, numită de asemenea, Bango Vasil. Aceasta presupune că sărbătoarea durează trei zile, în fiecare dintre acestea existând un anumit ritual. Se celebrează în zilele de 13, 14 și 15 ianuarie. Pe 13 ianuarie este așa-numita Povechernitsa. Familia se adună în jurul mesei, acesta trebuie să conțină o pasăre - fiarta sau la cuptor, cocoș, găscă, pâine rituală pregătită de gazdă, sarmale. Pâinea este presărată cu orez și monede pentru sănătate și bunăstare acasă. Cina este relaxată în spiritul căldurii și al confortului familial. Băieții tineri - burlaci, merg din casă în casă în cartierul romilor, bat la porțile gazdelor cântând și binecuvântează noul an. În ziua de 14 ianuarie este Vasilyovden. Copiii se merg în casele celor dragi și cunoscuți cu sorcova, pentru sănătate și bucurie. În cazul spoitorilor, cel mai în vârstă din casă este primul care este sorcovit, în timp ce la tsutsumani este cel mai mic. Copiilor le sunt date dulciuri și bani. Bătrânii beau țiuică fiartă. Prânzul este festiv cu muzică, dans și veselie. Pe data de 15 ianuarie este Bango Vasil, cuvântul "bango" înseamnând șchiop, Vasile Schiopul, se poate spune simbolic Vasilyovden cu cârje (proverbul "cu cârje" în bulgară înseamnă cu întârziere). Sărbătorile creștine comune din perioada Crăciunului și Vasilitsa se găsesc în multe ritualuri. Acest lucru trebuie să demonstreze din nou cât de strânse sunt obiceiurile romilor și ale bulgarilor care s-au împletit în timp.

➤ „Gonirea Ciumei“

În data de 31 ianuarie pe stil vechi este Atanasovden (ziua Sf. Atanasie). Sarbatoarea în cartierul rom din Vidin este unică. Aici, sărbătoarea se numește "gonirea ciumei" (Bibiyaki, adică sărbătoare "mătușii", de Bibiya, Bibi-mătușa). Atât populația bulgară, cât și romii cred că din această zi iarna se transformă în vară și acesta este începutul sezonului nomad pentru țigani. Obiceiul Bibiyaki este făcut pentru sănătate - ciuma este gonita, se aruncă sorcova (de exemplu, bolile specifice de iarnă), care sunt ținute de Sf. Vasile și sunt încărcate într-o căruță cu cai și aruncate. Grupul principal care celebrează Atanasovden este al tsutsumanilor, numiți și reshetari, dar include și alte grupuri ale populației de țigani care trăiesc în cartierul de romi. Pregătirile pentru sărbătoare au început cu câteva zile mai devreme, deoarece este necesar să se elaboreze măști pentru principalele persoane rituale: ciuma (Bibiyana), popa(rashai), mirele și mireasa (zhamutro și bori) precum și monștri. În trecut ciuma era reprezentată de un bărbat singur îmbrăcat în haine de femeie bătrână, legat în lanțuri, purtând măști, de obicei cu coarne. Astăzi ciuma are o altă imagine - "ceva animal, înfricoșător". În grupul romilor mascați, doar bărbații care nu sunt căsătoriți participă. O cerință specială se aplică și anilor în care trebuie să participe la obicei - trei ani consecutivi. Se crede că dacă cineva își întrerupe participarea, va avea parte de consecințe nefaste pentru el - se poate îmbolnăvi și chiar poate muri. Acest grup se adună în prealabil, pregătește măștile, cumpără o parte dintre ele, determină cine vor fi participanții și cine va îndeplini rolurile (ciuma, popa, mirele, mireasa, sperietoarea), și se negociază muzica etc. Îmbrăcămintea rituală corespunde rolului pe care participantul are: preotul are hainele oficiale de preot, un cean cu apă și un buchet de busuioc; mireasa este un bărbat care are caracteristici delicate, îmbrăcămintea este de culoare albă, pe cap are un voal de mireasa sau pălărie, poartă o poșetă, cu fața acoperită de o mască, este extrem de rujat; mirele este îmbrăcat în costum negru, cămașă albă, cravata, cu fața acoperită cu o mască pe care este lipită o mustață mare; monștrii au pălării cu vârf ascuțit, măști de animale sau cu fețe bătrâne și urâte, îmbrăcați cu haine care seamănă cu blana de animale. Pe talie sunt prinși tălângi și clopoței, iar în mâini au săbii, topoare sau bastoane. Prezența muzicii este o necesitate. Însoțește întreaga procesiune - de la legarea ciumei, turul caselor, până la ieșirea din cartier și arderea păpușea și

sorcovele. Ciurma este amenințată de sperietoare. Este condusă de procesiune sau legată de o căruță cu cai. Procesiunea merge în jurul tuturor caselor din cartier, în acompaniamentul muzicii și urmată de mulți copii și de locuitorii din caselor deja vizitate. În ziua de astăzi, toate vasele în care urmează să se mănânce sunt spălate și se pregătesc mâncăruri rituale - găină gătită, orez alb fiert, lapte cu orez, pâine pentru ciurmă, plăcintă și altele. În orice caz, pe masa nu se pune carne de porc, deoarece, conform credințelor religioase ciurma este de origine turcă. Într-un an în cartierul Drumul nou nu a fost celebrată această sărbătoare. Apoi au murit animale, boli la oameni și toată lumea a fost speriată. Potrivit informațiilor este vorba de anii 30 ai secolului XX. A fost nevoie suplimente pentru a fi „gonită“ ciurma în timpul verii. Chiar și municipiul Vidin a acordat gratuit orez romilor, deoarece „toți s-au temut de un dezastru.“ De atunci, sărbătoarea nu a fost niciodată ratată. Turul caselor oamenilor începe în jurul orei 10 dimineața. Când vin în casă, este sunt întâmpinați în prag de către proprietari. „Preotul“ binecuvântează casa și tot ce este în ea, se presară cu busuioc fiecare membru al gospodăriei și curtea, proprietarii donează „tinerilor căsătoriți“ bani. Atunci se scot sorcovele și se fac ritualuri de către copiii din familie. Aceste obiecte, care au păzit oamenii în timpul Zilelor murdare, acum se aruncă în căruța cu cai în care se află ciurma și urmează să fie arse. Când întregul cartier se adună în piață, acest lucru trebuie să se întâmple până la ora 13:00. Acolo cântă muzica, câteva hore (dar dansul este jucat doar de grupul de „tineri căsătoriți“) și toți să îndreaptă către marginea cartierului în spatele căii ferate. În trecut, masa ritualică se aranja în pădure. Pe drum pâinea pentru ”bibi” este dusă de un copil mic, iar restul hranei rituale de către o femeie în vârstă (gospodina). Când romii din Vidin ies din cartierul lor, se face o masă ritualică în aer liber. Înainte ca romii să părăsească orașul Vidin, ies în pădure și fiecare familie mănă în jurul unui copac, iar atunci întreg cartierul se afla pe malul Dunării, iar sorcovele strânse se aruncau în fluviu, iar acum se strâng și se ard. Când focul este mare se aruncă păpușa ce reprezintă ciurma. Dacă o familie a fost grav bolnavă, se ard și haine vechi. Mâncarea este sfințită, se toarnă vin pe o pâine pe care anterior a fost pusă o lumânare care după aceea se pune în pământ și se lasă să ardă. Hrana preparată se împarte între ciurmă și toată lumea ar trebui să o guste din aceasta. Restul produselor alimentare sunt date grupurilor vecine și toate vasele din care s-au mâncat diverse feluri de

mâncare și sticlele se sparg. Conform obiceiului, nimic nu trebuie dus acasă. Când se sparg vasele se urează: pentru sănătatea mătușii, mătușa merge în pădure, în ape tulburi, iar noi (țigani), mâncăm și bem. Oamenii se întorc apoi acasă. Acesta este sfârșitul sărbătorii comune. Participanții mascați de obicei se adună pentru a obține o parte din bani, cea mai mare parte din sumă este păstrată pentru a se cumpăra măști, pentru celebrarea de anul viitor.

Obiceiul "Gonirea ciumei" a fost documentat la mijlocul secolului al XX-lea. Astăzi este o atracție în cartierul Drumul Nou. În mod obișnuit, au existat schimbări ale mascaților, precum și luarea în considerare a elementelor individuale. În ultimii ani la mesele rituale participă și romi-musulmani și romi-creștini. Aceștia mănâncă aceeași mâncare rituală, ei aprind lumânări și o sfințesc în mod egal.

➤ *Patraji /Paștele/*

La romi, săptămâna Paștelui este numită a "Patimilor", iar fiecare zi se numește mare. Atât în tradiția bulgară, cât și în cea romă, în fiecare zi a săptămânii patimilor se face o anumită activitate. Luni și marți, se curăță casa și curtea. Miercuri nu se lucrează. Joi, se vopsesc ouăle, iar vineri se coc cozonacii. La romi, o atenție deosebită este acordată picturii pe ouă. Culoarea preferată este roșie, dar pot fi folosite și alte culori. Este imperativ ca numărul ouălor vopsite să se termine în cifra 1, de ex. 31, 41 și așa mai departe. Cu primul ou, care trebuie să fie roșu, sunt mângâiați obrajii copiilor pentru sănătate. Acest ou nu se mănâncă. Este pus sub icoană până la Sf. Gheorghe, când se pune în gura mielului fript în unele grupuri de romi.

În Makresh, dimineața devreme în Duminica Paștelui, cea mai tânără nora sau fiică primește un ou roșu, o oală cu coroniță de mușcate și se duce la fântâna satului. În timp ce umple vasele cu apă se roagă pentru sănătate și noroc. Apoi vine acasă. Ea își trezește părinții sau pe socrii ei stropindu-i cu apa pe care o aduce, urându-le să trăiască, să fie sănătoși și să aibă grijă de ea. Înainte de răsărit, capul familiei (bunicul) merge la cel mai apropiat câmp de grâu pentru a aduce "brazda" (care este un fir de grâu), dacă nu există câmp de grâu în apropierea satului, este luat dintr-o pajiste verde. "Brazda" se așază pe pragul casei, se pune un ou roșu, bani și o lingură de metal. Unul din capete al lingurii se află pe "brazdă", iar celălalt pe ușă. Toți membrii familiei merg la un capăt al lingurii și spun "Hristos Înviat".

În cartierul de romi din Vidin, tradiția ouălor de Paște este mai puțin respectată. Motivul pentru aceasta o reprezintă apartenența la convingerile bisericesti evanghelice a locuitorilor. Ei neagă ritualuri precum vopsirea ouălor, aprinderea lumânărilor, rugăciunea în fața icoanelor și multe altele. Ei își petrec noaptea așteptând Învierea lui Hristos în bisericile locale, unde există un program festiv, cu rugăciuni și un modest mod de a sărbători. Pastorii se pregătesc zile la rând, iar în săptămâna patimilor se alternează la slujba din centrul cartierului.

Masa de Paște este întotdeauna bogată. În această zi, postul Paștelui se termină și pe masă se află carne, cea mai mare parte fiind de găină și pește fript. În centrul mesei se pune un colac special de Paște, cu o lumânare. În această zi, prietenii și rudele mearg să se vadă, schimbând ouă vopsite și cozonac.

➤ *Todorov den / Ziua Sf. Tudor /*

Ziua Sf. Tudor este o sărbătoare tradițională a romilor care are legătură cu cursele de cai. Animalele se pregătesc înainte de sărbătoare - se decorează special: margele albastre, ciucuri și bile din lână roșie, împletirea coamei și împletirea cozii, clopoței și multe altele. În plus față de curse, cailor concurează și la transport de greutate și pentru cea mai bună echipă. În ajunul sărbătorii, copiii sunt scăldați pentru sănătate, iar în dimineața zilei Sf. Tudor fetele își spală părul "ca să crească ca o coadă de cal". Calul care a câștigat cursa primește drept recompensă un nou ham, o pungă de ovăz, șa, iar călărețul primește bani, un castron etc. După terminarea sărbătorii, se face o masă comună.

În trecut, această zi a fost sărbătorită mult mai mult de locuitorii din cartierul Drumul nou, dintre care mulți au fost implicați în creșterea cailor așteptând cu nerăbdare sărbătoarea la care aveau loc mai multe concursuri: Prima dată se aprecia aspectul. În centrul cartierului, toată lumea se poate bucura de animale, cu un juriu care evaluează blana, mersul, aspectul și alte aspecte, al doilea fiind cursa - viteza cailor este evaluată. Cu onoare se dau premii proprietarilor mândri. Todorovden încă se sărbătorește în cartierul de romi, dar a pierdut strălucirea din trecut din cauza numărului mic de locuitori rămași.

Pentru romi, cu sufletul lor voluptuos, cultura luxuriantă și eclectică pot fi într-adevăr spuse. Sărbătorile, obiceiurile, legendele, cântecele și dansurile umplu imaginația cu picturi colorate și fac parte integrantă din viața noastră.

### ❖ MITOLOGIA

Tradiția folclorică orală a comunităților de romi este o comoară pe care fiecare cultură ar fi mândră, cu povești, cântece, legende, mituri, proverbe, ghicitori, poezii. Documentarea lor a început doar în ultimii ani. Folclorul rom este cea mai mare și cea mai inepuizabilă bogăție spirituală care modelează aspectul atrăgător al purtătorilor lui.

Romii păstrează amintirea nostalgică a strămoșilor pentru râul sacru al migrației, măreția vechilor regi, pentru conducătorii, care doreau să îi distrugă, pentru durerea cauzată de lipsa unui stat rom și lipsa unui alfabet, pentru sfinții - patronii, pentru creaturile demonice care îi urmăresc în viața de zi cu zi. Toate acestea se referă la păstrarea identității lor etnice, să nu rămână doar o amintire legenda unui rege care a decis să îi distrugă pe romi, eliberând un balaur cu trei capete înfometate. Atunci romii s-au rugat Domnului: "Doamne! Acest rege rău nu știe ce face! Suntem și noi creaturile tale - sărace, zdrențuite și înfometate, fără adăpost și fără pământ. Iartă-ne Doamne, pe fierarii harnici și rogojinari, spoitori și pe muzicanți. Oprește balaurul, Doamne! Altfel, cine va pune potcoave cailor care poartă povara lumii? Cine va împleți coșurile pentru roadele pământului? Cine va face tăvile să strălucească pentru pâinea sfântă din ele? Și cine va deschide inimile oamenilor cu cântece pentru a intra Dumnezeu în ele? Oprește balaurul, Doamne! Lumea va fi pustie fără noi!" Domnul a avut milă de ei și l-a trimis pe Sfântul Gheorghe să omoare balaurul.

Iată câteva dintre cele mai populare povești spuse de mama unui copil, bunica unui nepot, păstrate de-a lungul generațiilor:

### ➤ VECHEA ȚARĂ

Odată, cu mult timp în urmă, țiganii aveau un stat mare și bogat, regele lor era puternic, iar oamenii erau numeroși. Un mare râu Țingan sau Țigania trecea prin țara lor fertilă, iar numele "țiganilor" a derivat de la acesta. Ei trăiau fericiți în țara lor. Dar dacă oamenii s-au înmulțit prea mult și nu a mai fost loc pentru toți, din cauza atacurilor unor triburi mai puternice, au fost alungați din țara lor. Apoi, țiganii au luat drumul lung al pribegiei în căutarea unui nou pământ și a patriei. Ei au mers, au mers de-a lungul marelui râu Țingan, au ajuns în Egipt și apoi s-au împrăștiat peste tot în lume.

Conform altor variante, izvoarele marelui râu au dat naștere unor fiare teribile care au forțat țiganii să părăsească valea fertilă.

#### ➤ *REGELE ȚIGANILOR*

Odată trăia o regină. Avea o grădină minunată cu mulți trandafiri. Dar a urât țiganii pentru că aveau culoarea pielii diferită și a ordonat să fie distruși.

Regele romilor a decis să dea o lecție crudei regine. Și i-a distrus grădina. A durut-o inima pentru trandafirii ei.

Atunci regele romilor i-a spus:

- Cum pe tine te doare inima pentru trandafiri, așa și pe mine mă doare pentru poporul meu.

A salvat astfel tribul de romi.

Într-o altă versiune, Domnul îi salvează pe romi. După ce a distrus grădina de flori și a făcut-o pe regină să sufere pentru ei, El i-a spus:

- Deoarece florile tale sunt diferite, la fel sunt și popoarele mele. Cum ești rănită pentru fiecare floare, așa mă doare pe mine pentru fiecare națiune.

#### ➤ *REGELE ȚIGANILOR - FARAONUL*

Când țiganii erau în Egipt, aveau o împărăție vastă, un rege puternic și foarte bogat - un faraon țigan. Și regina țiganilor era cea mai frumoasă femeie din lume.

Faraonul Țigan era chiar mai puternic decât Domnul Însuși. Când s-a dus la război, marea s-a retras și armata sa a trecut uscată. Dar când romii au fost izgoniți din Egipt, împărăția lor, bogățiile și aurul au fost luate de regele lor - faraon. Marea s-a retras pentru ultima oară pentru a fi traversată de poporul rom pe uscat, dar apele s-au împreunat rapid și le-au inundat calea. Nu toți au reușit să treacă, mulți dintre ei au murit în apele sale. Atunci, alfabetul romani a fost înecat.

În alte versiuni din Egipt, găștele i-au ajutat pe romi, ajutându-i să treacă Marea Roșie. De aceea în cultura lor această pasăre călătoare este principala mâncare rituală de Ziua Sf. Vasile.

#### ➤ *ALFABETUL ȚIGANESC*

Romii aveau o dată alfabet, dar oamenii răi l-au ascuns pentru că se temeau foarte mult că romii, având propriul alfabet pentru citit și scris, fiind atât de numeroși, nesupuși față de alte popoare, se vor uni și vor crea un stat foarte puternic. Acesta este motivul pentru care cei răi i-au lipsit pe romi de cel mai important lucru - alfabetul, scrisul, cultura și le-au împrăștiat în întreaga lume.

#### ➤ *ROMII AU MÂNCAT BISERICA*

Și romii au decis să construiască o biserică, iar ei voiau să fie unici, mai frumoasă decât bisericile altor popoare. Ei au construit-o din materialul pe care îl iubesc cel mai mult - brânza: mare, albă și dulce. Ei s-au adunat pentru a sărbători. S-au certat și ... au mâncat-o. Astfel ei au rămas fără o biserică care să îi unească și să îi adune. Credința în diferiți zei și idoli i-a separat și i-a împrăștiat în lume. Din acest motiv, nu s-a putut crea un stat. Au rămas să umble rătăcitori prin lume.

#### ➤ *SFÂNTUL GHEORGHE - APĂRĂTORUL ROMILOR ÎN FAȚA LUI DUMNEZEU*

În fiecare an, într-o anumită zi de primăvară, romii ar trebui să facă un kurban sacrificând unul dintre copiii lor de sex masculin.

Văzând durerea oamenilor, lui Sf. Gheorghe i s-a făcut milă de ei. El s-a rugat Domnului în locul romilor, ca în locul sacrificiului de sânge al băiatului, Sf.

Gheorghe să-i dea un miel de sex masculin din turma lui. Domnul a acceptat sacrificiul și kurbanul sfântului.

➤ *“APELE ÎNSÂNGERATE” ȘI SF. GHEORGHE*

În regatul romilor a trăit un balaur cu trei capete. În fiecare an oprea apa și astfel mureau oameni și animale. Pentru a da drumul din nou la apă dorea un sacrificiu de sânge din fiecare familie - câte un băiat. Apoi dădea drumul apei pe care oamenii o numeau "apa însângerată".

Sfântul Gheorghe a aflat despre balaurul cel rău și l-a omorât.

De atunci, romii s-au închinat Sfântului Gheorghe ca unui apărător și patron. De aceea, de ziua Sfântului Gheorghe, sunt sacrificați atât de mulți miei de sex masculin în timp ce băieții rămân în familie.

***ROMII DIN DISTRICTUL VIDIN. STUDIUL RAMURILOR CULTURII ROMILOR DIN DISTRICTUL VIDIN***

## ❖ **METODOLOGIA DE STUDIU**

Metodologia aleasă pentru studiul culturii romilor din regiunea Vidin și definirea ramurilor sale poate fi caracterizată ca fiind complexă, incluzând:

- cercetări cantitative printr-un studiu online al bazei de date existente despre cultura romă și cercetarea materialelor din Biblioteca Regională Mihalaki Georgiev - Vidin și din Muzeul de Istorie - Vidin;
- cercetarea calitativă prin interviuri semistructurate standardizate cu mediile de cultură ale romilor selectate și prin muncă de teren;

La selectarea metodologiei de realizare a studiului am stabilit natura obiectivului stabilit prin aderarea la principiile preciziei, etica înaltă dovedită, respectarea discreției și combinarea efectivă a indicatorilor și criteriilor cantitative și calitative.

- **Abordarea cantitativă**

Un argument important în favoarea aplicării unei abordări cantitative a fost că, așa cum subliniază Blaxter, "cercetarea cantitativă este supusă verificării și continuării în viitor" (Blaxter et al., 2001: 79). Adică, acest studiu poate fi repetat din nou peste câțiva ani, urmărind și măsurând dezvoltării culturii romilor în timp, păstrarea autenticității și identității acesteia, precum și continuitatea generațiilor în timp.

- **Abordarea calitativă**

Abordarea calitativă descrisă de Blaxter și cunoscută sub numele de „The qualitative naturalistic phenomenological mode” ("modul fenomenologic naturalist calitativ"), care se concentrează în profunzime asupra cazurilor individuale (Blaxter et al., 2001: 62), satisface nevoile prezentului studiului, dar cu condiția să se facă o selecție atentă a metodologiei și a cazurilor investigate (artiști, meșteșugari, reprezentanți ONG, naratori). Metoda aleasă de a efectua cercetări calitative a fost reprezentată de interviuri semi-standardizate. Ele s-au desfășurat cu romii din diferite localități din districtul Vidin, identificate ca fiind purtători ai culturii tradiționale rome, pentru a realiza o prezentare detaliată a stării culturii rome în regiunea țintă, ramurile sale și posibilitatea dezvoltării turismului durabil. Fără

Îndoială aceasta a dus la posibilitatea ca, după o analiză a interviurilor calitative și cantitative, vor fi extrase constatări și concluziile care se va presupune că vor fi general valabile pentru majoritatea localităților cu populație predominant romă și relația dintre cultura romă și oportunități pentru dezvoltarea turismului durabil.

#### Procedura desfășurării

În scopul realizării acestei lucrări, a fost folosită și munca de teren. Aceasta include o vizită la diverse instituții și organizații pentru a colecta informații - cum ar fi cartierele, asociațiile, ONG-urile și bibliotecile. Prelucrarea datelor și a rezultatelor obținute se bazează pe cercetarea, studiul și analiza documentelor și a literaturii academice, căutările pe Internet și în bazele de date electronice, introducerea și prelucrarea datelor de la interviuri și analiza rezultatelor obținute, precum și elaborarea și editarea ulterioară a textelor.

Interesant este faptul că, în ciuda dorinței lor de exprimare și de audiență, o mare parte din romii intervievați pentru studiu doreau să fie anonimi și au refuzat să facă fotografii și videoclipuri. Motivele erau, în majoritatea cazurilor, rușinea și lipsa de pregătire profesională, ceea ce îi făcea să se simtă nesiguri în aptitudinile lor și, în unele cazuri, motivul refuzului era dorința de a fi plătiți pentru informații. Persoanelor interviuate li s-au furnizat informații despre proiect, obiectivele sondajului, sursa de finanțare și rezultatul așteptat - de a promova cultura romă puțin cunoscută și autentică a romilor din Vidin.

Informațiile culese sunt împărțite pe locurile vizitate în timpul studiului și pentru care au fost găsite mai multe informații.

#### **❖ ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN CARTIERUL DE ROMI "DRUMUL NOU" DIN ORAȘUL VIDIN**

Țigani din Vidin sunt acolo încă înainte de eliberarea de sub dominația otomană în 1878. Într-un recensământ din 1879 / publicat de Felix Kanitz / se afirmă că ei trăiesc în afara cetății, în șase cartiere, în rândul populației generale. În anii '30 ai secolului XX țigani deja trăiau în cartiere compacte „Bara hala“ /în jurul gării / și pe strada „Sredna Gora“ / existente și acum /. Deoarece aceste locuri sunt mlăștinoase și impropriei viații, ei suferă cel mai mult de malarie. Consiliul municipal din Vidin a decis în anul 1936 ca țigani să se stabilească într-un loc mai bun în vestul orașului. În acest scop, li s-au oferit parcele gratuite de 150 mp, piatră, transport gratuit pentru materiale și ajutor de 200 de leva. Municipalitatea s-a angajat să construiască străzi, să ofere electricitate și apă cu pompe, ceea ce le va îmbunătăți viața. Primarul orașului de la acea vreme era dr. Bernie Bonchev, așa că cartierul se numește Boncheva Mahala. De atunci, țigani trăiesc departe de populația orașului. Contactele lor cu acesta se limitează la subzistența lor.

Autoritățile îi forțează să își schimbe modul de viață, să se alăture societății și idealurilor din acea vreme. În conformitate cu acest decret, țigani sunt angajați ca lucrători într-un număr de întreprinderi - "Transport-Transport", Compania de încărcare-descărcare, Cooperativa "Mir", Fabrica de conserve în vid, utilități, salubritate urbană, Direcția de Muzică și altele. În noile locuri, unii dintre ei practică ocupațiile vechi sau apropiate, iar alții dobândesc o nouă calificare.

Meseriile tradiționale rome din trecutul îndepărtat și recent sunt fierar, spoitor, culegători, rogojimari, crescători de cai și transport de cai, punerea potcoavelor. Mijloacele tradiționale de trai sunt documentate în anul 1883 de consiliul municipal, în care 13 "țigani chergari din neam de fierari" se întorc să ceară construirea de locuințe permanente "bordeie" în locul gol dintre piață și Bokluk kapia. Împreună cu locuințele lor li se permite să construiască "magazine".

În anul 1958, municipiul Vidin a înregistrat ultimele 10 familii chergari care se ocupau de cositorit și ghicit. Ordonanța nr. 258 al Consiliului de Miniștri din 17 decembrie 1958 privind soluționarea minorității rome interzice activitățile nomade.

Modificările de după 1989 i-au pus pe țigani într-un mediu economic și social diferit, necomunist. Deschiderea societății și a frontierelor, libertatea personală restaurată dezvăluie noi oportunități pentru ei să trăiască în căutarea identității, fericirii și locului lor într-o societate democratică.

Împreună cu schimbările pozitive, falimentul întreprinderilor duce la șomaj extrem de ridicat - peste 80%. Problema supraviețuirii a fost ridicată. Anii democrației au condus la o diviziune socială puternică între ei și ceilalți. Unii dintre țigani continuă meșteșugurile tradiționale, însă producția lor este dificil de vândut, în ciuda extinderii gamei și a serviciilor.

### *EDUCAȚIA ÎN CARTIERUL ROMILOR DIN VIDIN*

Noua mahala, mai târziu numită "Boncheva mahala", în numele primarului Vidinului, Dr. Bernie Bonchev, este departe de orașul Vidin. Acest lucru creează dificultăți considerabile pentru copiii care trebuie să învețe și care necesită construirea unei noi clădiri pentru școli. Școala raională are două săli de studiu și un birou mic pentru profesori, iar la școala primară "Otets Paisiy" este formată o clasă cumulată.

Potrivit documentelor scrise și din informațiile de la persoanele în vârstă, probabil primul an școlar în cartier în școala nou deschisă a fost între anii 1941-1942. Un document interesant scris de mână se păstrează în Arhiva de Stat - Vidin, păstrat cu atenție de-a lungul anilor, în care primul profesor, Paraskeva Damyanova comunica, că clasele au început cursurile la data de 6 februarie 1942.

Curând procesul de școlarizare a fost întrerupt trei ani de marile inundații din Vidin, pe 4 martie 1942. În acel moment școlarii au mers la celelalte școli din Vidin, iar școala a adăpostit câteva familii sărace fără adăpost.

După cel de-al doilea război mondial, clasele au fost restaurate de același învățător, iar eforturile de a atrage copiii țigani în școală au continuat. Primii pași din curriculum sunt însoțiți de multe dificultăți cauzate atât de sărăcia și mizeria predominantă în vecinătate, cât și de lipsa tradițională a interesului părinților în educația copiilor. De prea multe ori, profesorul trebuie să meargă din casă în casă pentru a cere elevilor să vină la școală. Procesul de învățare a fost întrerupt în mod repetat de carantina cauzată de tifos exantematic, larg răspândit și din cauza igienei slabe a copiilor țigani și păduchilor.

Anul de învățământ 1946-1947 marchează transformarea legală a școlii într-o școală primară independentă, numită deja începând cu 13 octombrie 1946 "Boyan Chonos".

Timp de zece ani de învățământ, clasele au crescut la opt și datorită lipsei de încăperi, două grupuri de studiu studiază pe coridorul școlii. Acest lucru duce, cu ajutorul părinților din cartier, la extinderea cu încă două săli de clasă noi. Datorită insistenței cadrelor didactice și a conducerii cartierului, numărul celor care studiază a crescut considerabil, iar în 1962 - 1963 clasele erau deja în număr de 23, inclusiv trei after school și două grupuri de grădiniță. De la începutul anilor 1960, o noutate pentru educație în cartierul țigănesc a fost formarea a patru clase de seral în școala secundară inferioară, care țin cursuri ora 18 la 21. Inițial, clasele secundare inferioare sunt subordonate din punct de vedere administrativ și pedagogic Școlii primare Kliment Ohridski din Vidin și apoi sub conducerea unificată a școlii Boyan Chonos.

Pentru a îmbunătăți cunoștințele pedagogice și în căutarea unor noi abordări, în aprilie 1965 cadrele didactice organizează o vizită pentru a face schimb de experiență cu Gimnaziul 75 din Sofia. - cartierul „Facultatea“. Prin activitatea activă a cadrelor didactice și conducerea Comitetului executiv raional al Consiliului Popular al orașului Vidin, s-a decis ca în aprilie 1967 să înceapă construcția unei noi clădiri de școală cu 12 săli de clasă și două birouri separată. În acel moment, copiii au studiat trei în schimburi în cele două clădiri ale vechii școli și după ore au trei after school. Majoritatea elevilor de liceu lucrează la Fabrica de Conserve și adesea întârzie la școală fiind foarte oboseți. În zilele de sărbătoare, totuși, toți ajutau la construcția noii școli. Deschiderea ceremonială a noii clădiri școlare a avut loc la 1 septembrie 1971, iar clasele au fost organizate acolo în două schimburi. Vechea școală a fost transformată într-o grădiniță temporară.

În ciuda grijii deosebite a profesorilor pentru activitatea educațională a copiilor, rezultatele sunt îngrijorătoare. Dintre cei 120 de copii ajung în clasa a opta doar 10, iar cunoștințele lor sunt evaluate ca nedurabil și insuficiente. Un motiv pentru nivelul educațional nesatisfăcător al elevilor, este lipsa de interes a părinților, statutul cultural scăzut tradițional al populației române și dorința lor de a-și satisface nevoile de hrană și îmbrăcăminte. În lupta pentru atragerea copiilor care urmează

cursuri de învățământ obligatoriu, profesorii întâmpină dificultăți semnificative în comunicarea cu părinții. Foarte dificili sunt noii locuitori ai cartierului din anii '70, dintre care unii sunt complet analfabeți și nu doresc să-și ducă copiii la școală. Directorul Petar Peshev și conducerea școlii sunt forțate să ceară ajutor din partea comitetului municipal al Partidului Comunist Bulgar și al Ministerului de Interne. Se înființează comisii, care seara merg din casă în casă poartă discuții explicative. Există, de asemenea, măsuri extreme: acei părinți care nu își trimit copiii la școală sunt amenințați cu concedierea pentru că încalcă legea.

La începutul anilor 1970, experiența școlii pentru minorități din Plovdiv a fost studiată pentru a menține elevii și pentru a asigura participarea mai frecventă la orele de școală. În anul 1973 prin ordinul Ministerului Educației, școala din cartierul romilor din Vidin a fost transformată într-un gimnaziu profesional cu trei profiluri de bază: prelucrarea lemnului și sculptura în lemn, prelucrarea la rece a metalelor, fabricarea de îmbrăcăminte pentru femei și de uz casnic. În anul 1974 a fost construit un corp de lucru pentru care sunt achiziționate, tarabe, mașini de cusut, vase de uz casnic etc. Creșterea numărului personalului didactic de specialitate. În anul 1975, a fost organizată o expoziție de lucrări realizate în școală. Formarea profesională creează multe obiceiuri utile pentru copii, care dobândesc aptitudini profesionale în meșteșugurile aplicate. Cursanții primesc comenzi pentru realizarea și repararea scaunelor de lemn pentru grădinițele din Vidin.

Prin ordinul Ministerului Educației Naționale din 13 decembrie 1985, școala a fost reorganizată în Școală gimnazială cu formare profesională specializată pe meserii, reducând învățământul general. În mijlocul deciziilor reformei din educație ale partidului la mijlocul anilor 1970, conducerea școlii a încheiat contracte cu mai multe companii din Vidin. Fabrica de conserve "17 Partizani" se angajează să susțină întrețină clasele și să ofere premii copiilor. Combinatul "Miko Ninov" furnizează atelierului de prelucrare a metalelor, TPK Boyan Chonos, furnizează școlii trei mașini de cusut și bucăți mici de țesături. Cu TPK "Bor", uzina "Vida" și Fabrica de Pompe "Georgi Dimitrov", se convine realizarea practicii de producție și asigurarea specializării profesionale a cursanților. Pe parcursul anului școlar 1985 - 1986, a început un curs de doi ani după clasa a opta, pentru a se primi formare în specialitățile: operator producție de croitorie, de lăcătuș mecanic. Ideea a dus la

formarea în anul 1988 - 1989 a unei clase cu specialitatea „Îmbrăcămintă pentru femei“ în Liceul tehnic - profesional / SPTU / însă s-a dovedit a fi fără succes și doar cinci elevi au finalizat clasa. La 7 noiembrie 1987 noua școală a fost deschisă oficial. Istoria recentă a școlii din cartierul de romi, care acum este numit „Drumul Nou“ este asociată cu modificări atât în numele său cât și ale activității sale. Comitetul executiv al Consiliului Municipal - Vidin în anul 1991, a redenumit-o în Gimnaziu "Episcop Sofroniy Vrachanski". În perioada 1990-1991, cursurile preșcolare au fost formate pentru prima dată, pentru pregătirea copiilor pentru clasa întâi și pentru a ajuta la rezolvarea problemelor lingvistice legate de cunoașterea inadecvată a limbii bulgare. Școala încă mai există sub același nume. Se țin cursuri pentru copiii de la clasa preșcolară până la clasa a șaptea.

Romii din Bulgaria sunt în număr de peste opt sute de mii de oameni, iar în cartierul Drumul Nou din Vidin sunt aproximativ 8 900. În Vidin, grupul Yerlii, există reprezentanți care își păstrează conștiința etnicilor kalaydzhi. Ei au rămas aici din vremurile bizantine și nu au nici o amintire a modului nomad de viață. Există și așa-numiții țigani valahi, cunoscuți și sub numele de Tsutsumani, care s-au stabilit în secolele XVII-XVIII în țările bulgare. Poate că, în același timp, producătorii de coșuri, care păstrează amintirea chergarilor, stilul de viață din anii 30 ai sec. XX. În cartierul din Vidin există și un grup de sarahați, adică romi cu rădăcini turcești. De asemenea există un grup mic de "dasikane roma" - dzhambazi, care se ocupă de comerțul cu cai și animale.

În anul 2002, în cartierul romilor, sunt stabilite următoarele meșteșuguri de bază, fierăria, producția șeilor, cazanelor / cazane de rachiu / producția de potcoave și a coșurilor de nuiete. Atelierele au echipamente diferite - de la mașini primitive la mașini moderne. Producția este vândută "din piață în piață". Exercițarea altor meserii și ocupații, cum ar fi prelucrarea lemnului, pentru a se confecționa mobilier, piese de lemn pentru căruțe, construcții, comerț cu animale și măcelărie, vânzare de semințe, producție de dulciuri, muncă sezonieră, hamali, transport, colectarea, sortarea și vânzarea deșeurilor. Există țigani care se ocupă cu comerțul cu engross și endetail în cartier și în oraș. Cea mai răspândită meserie până acum 10 ani a fost creșterea cailor. Aceștia servesc la transport, competiții și comerț.

Acesta este astăzi cartierul Drumul Nou. Cartierul are restaurante fast-food, o patiserie și un restaurant. Aici se sărbătoresc nunți, baluri, precum și concursul "Miss Vassilitsa".







Tipic pentru oamenii de origine romă sunt muzica și dansul. Unii dintre cei mai proeminenți muzicieni din Drumul Nou este formația Frații Angelovi. Iată ce spun ei

despre

calea

lor

creativă:



\*FRAȚII ANGELOVI

Șeful orchestrei este Gogo Trompeta, așa că toată lumea știe asta. Interesant este că Gogo are un frate geamăn. Orchestra este formată din 12 persoane, toți sunt rude - frați, veri și nepoți. Începutul familiei muzicale a fost făcut de bunicul Angel, care este cunoscut în nord-vestul Bulgariei ca muzicianul Balchi, care a transmis talentul fiului său Bairam și el fiilor săi ... și astfel pentru patru generații.

Sunt absolvenți ai Gimnaziului Profesional "Vasil Levski" din Bregovo, au locuit în căminele de elevi. Ei sunt mulțumiți de stilul lor de viață, muzica este o parte integrantă a acesteia. Ei călătoresc mult pentru a face fericiți oamenii din zonă. Cele mai multe angajamente le au în sezonul de vară pentru că vin cei din străinătate, sunt multe nunți în cartierul nostru de romi. De asemenea, călătoresc în străinătate, Germania, Italia și Spania. Ei oferă mulțumiri sincere întregii echipe a Showlui lui Slavi, pentru că i-a făcut populari, le-a făcut publicitate și i-a ajutat să devină celebri în întreaga țară. Au angajamente de care sunt mândri de ani de zile, susținând că sunt de încredere și, prin urmare, căutați. Spun cu regret că au ratat o oportunitate incredibilă de a lucra la Viena, cu muzicieni importanți, cum ar fi Teodosi Spasov și Ivo Papazov, dar atunci când le-a oferit colaborarea aveau deja acceptate angajamente în Vidin. Cu toate acestea, nu au ratat să facă spectacole mari pe o navă de croazieră unde au cântat muzică balcanică. În ciuda popularității sale, Orchestra Fraților Angelovi este accesibilă și reală. Gloria nu i-a amețit. Ei stabilesc tariful în funcție de posibilitățile oamenilor care îi caută, astfel încât ambele părți să fie mulțumite.

Următoarea stea, căreia merită cu siguranță să i se acorde atenție, este Tsvetana Perova Marinova, cunoscută sub numele de REGINA.



\*REGINA

Tsvetana s-a născut și a crescut în Vidin. Mama sa este un descendent al țiganilor turci, iar tatăl al tsutsumanilor locali. Talentele ambelor familii se împletesc. Ea spune că tatăl ei se bucura de vocea ei încă de mică și o făcea să-i cântă ori de câte ori era în compania prietenilor, la nunți, cântece asemănătoare cu cântecele vechi și grele ale lui Shaban Shaulic. Cu o ureche muzicală și muzicalitate foarte bine dezvoltate, copilul talentat îi înveselea pe cei dragi. Toată lumea a admirat fetița, ea cânta ca o regină și au început să o numească pe Tsetsa Regina. Tsetsa avea doar 13 ani când prima orchestră a apărut în casa părinților ei, cerându-i Reginei să cânte alături de ei. Convingerile și mentalitatea tradițională stricte nu au permis. Pentru el era mai important ca fiica lui să se căsătorească cu un bărbat bun, să creeze o casă și o familie. Și profesia de cântăreață i-ar influența autoritatea: "Mai întâi să se căsătorească cinstită, apoi să devină cântăreață" - acestea au fost cuvintele tatălui. Circumstanțele au făcut astfel încât regina a fost lăsată singură să aibă grijă de cei doi copii ai ei cu ajutorul mamei. Eșecul personal

a influențat succesul profesionistului. Din acel moment, ea a început să accepte angajamente, să cânte, să participe la diverse petreceri și să câștige popularitate. Pe parcursul anului 1995/1996 participă la „Festivalului Țigănesc Național de muzică romă ” din Stara Zagora, împreună cu orchestra "Naslada“, alături de muzicieni importanți, cum ar fi Lolo chitaristul și solistul Rami, iar premiile au fost acordate de Vili Kazasyan. Eveniment exclusiv în viața cântărețului. "Showul lui Slavi" a avut interes față de Regina, unde a avut cinci apariții. A câștigat popularitate și devenit cunoscută în întreaga țară și în afara ei. De asemenea, a lucrat în Elveția, Germania, Spania și altele. În cei 30 de ani de experiență și cu bogatul ei repertoriu de cântece țigănești, sârbești și bulgărești, regina și-a captivat ascultătorii. Mulți oameni se bucură, dar și plâng foarte mult la baladele pe care le interpretează.

Metodi Filchev - coreograf și președinte de ONG



\*Metodi Filchev

A crescut în orfeline și case de copii, mama este țigancă din Mihaylovgrad (Montana), iar tatăl său este de origine turcă și este definit ca țigan. A început să danseze la vârsta de 7 ani ca lucrător independent la Casa de Cultură a Sindicatelor Regionale. El crede că talentul său se datorează originii rome - o întruchipare a temperamentului fierbinte, a muzicalității, a emoției și luptei. Recomandat de

profesorul său Ilia Mihaylov, el a mers să studieze în Berkovitsa, unde a absolvit un curs de formare de trei luni pentru coregrafi. Dobândește o diplomă de coregraf și profesor de dans. A studiat coregrafie, regie și actorie într-una dintre cele mai prestigioase școli din lume - la Leningrad, alături de mari artiști ai timpului său ca Igor Moiseevich, șef al ansamblului rus, de asemenea, de origine romă. Filchev a spus că, în anul 1989, la un festival de BSG „Alioșa“ în Rusia, el a făcut dans unic „Gypsy Love“, cu care a câștigat premiul întâi. El s-a întors în Bulgaria și a început să lucreze la școala ”Episcop Sofroniy Vrachanski,“ din cartier, în calitate de coordonator de ansamblu. Sub conducerea sa, în urmă cu aproximativ zece ani, ansamblul a câștigat o medalie de aur la festivalul național din Vratsa. El crede că munca sa contribuie la integrarea comunității prin dezvoltarea și promovarea culturii romilor. Sub conducerea sa se desfășoară concursul anual "Miss Vasilitsa" din Vidin. Cu ajutorul Primăriei din Vidin, Administrația districtului Vidin și alți sponsori la data de 17 mai se desfășoară festivalul etno-rom de muzică și dans, cu mulți invitați din toată țara, care în acest an coincide cu celebrarea a 55 de ani de carieră artistică a domnului Filchev. În această perioadă lungă, Filchev se poate lăuda cu multe premii câștigate, dintre care unul acordat de Președintele Georgi Parvanov, ordinul „Kiril I Metodi“ , onorul „Antim I“ și multe altele.

Există, de asemenea, un reprezentant al meșteșugarilor. Nikolay Spasov Asenov, cunoscut sub numele de Shani Pechkarya (cel care se ocupa cu sobe).



\*Produsele lui Shani Pechkarya



\*Shani Pechkarya

„Meșter bogat nu există, dar portofelul lui nu rămâne gol “.

Povestea originii familiei este foarte interesantă. În familia sa există fierari, brutari și kalaydzhii, toți oamenii de muncă. Străbunicul său Bekir este din Belogradchik. A fost fierar, a confecționat instrumente de muncă pentru întreaga zonă. Mai târziu, fiul său, bunicul Shanko, locuia în Archar. Și el era meșteșugar. Nikolay / Shani / s-a ocupat cu această meserie timp de 30 de ani. Confeționează și repară sobe, grătare și alte structuri din tablă. Se străduiește să fie conștient de noile tendințe din acest domeniu. Regretă faptul că tinerii nu sunt interesați de meserii meșteșugărești, nu doresc să studieze la locul de muncă.



\* Astăzi, oamenii din cartierul Drumul Nou se pot întâlni și sunt fericiți să crească cai, deși aceasta nu este ocupația lor principală



\* Alegerea Miss Vasilitsa

Serbarea tradiției "Chiuma"



### ❖ *ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN ORAȘUL DUNAVTSI*

Dunavtsi este o așezare unită, formată la 12 decembrie 1955, prin fuziunea satelor Vidbol și Gurkovo, considerate astăzi ca fiind cartierele sale constituente. Satul unit a devenit un oraș la 4 septembrie 1974. Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, în anul 2018 orașul a avut 1848 de locuitori. Romii, mai ales kalaydzhii și tsutsumani, locuiesc în două cartiere care nu sunt separate în nici un fel de oraș. Limba romani este în cea mai mare parte vorbită de adulți. Kalaydzhii și tsutsumanii au diferite forme dialectice, dar se înțeleg și pot comunica între ei. Ei sunt integrați, trăiesc în pace și se înțeleg cu vecinii lor. În centrul unuia dintre cartiere a fost deschisă "Casa de cultură" a municipiului Vidin. Activitatea acesteia este strâns legată de activitățile din oraș. Cele mai populare în oraș sunt dansurile populare bulgare, practicate de romi și bulgari. În plus față de ansamblu, Casa de cultură poate de asemenea să se laude cu un club de dans Zumba, teatru și un grup de cântăreți. Acestea includ cu succes copiii de origine romă. În clubul de teatru, sunt recreate atât tradițiile și obiceiurile bulgare (Lazăr și Cumicitul), cât și cele rome (sorcova, ziuă Sf. Vasile).

În Dunavtsi există încă meșteșugari, cum ar fi fierari, cei care produc șei, producători de coșuri, femei care produc săpun de acasă și cherepnaya (o tavă rotundă de lut folosită în bucătăria balcanică pentru coacerea pâinii și a altor tipuri

de mâncare). Bunica Mara este una dintre ele.



\*Bunica Mara



\* săpun de casa

Mara Kamenova Angelova este născută în orașul Dunavtsi, a crescut în mahalaua din satul Gurkovo. Părinții ei erau oameni foarte cinstiți și harnici, în acest spirit și-au crescut copiii. Deși vremurile au fost dificile, cei patru copii din familie nu au fost privați de nimic. A învățat să facă vasul specific pentru coacerea pâinii numit cherepnya de la mama ei. Este un maestru al pâinii de la vârsta de 14 ani. A absolvit liceul, apoi s-a căsătorit. Își aduce aminte de petrecerile de nuntă ale copiilor ei. Acestea se celebrează într-o singură zi, la fel ca în cartierul de romi din Vidin - bogat, cu mulți oaspeți din întregul cartier. Cu mândrie și zâmbete, ea declară că a crescut și a educat copii și nepoți, opt dintre ei cu studii superioare.

0895 39 20 08 - Krasimira, secretarul Casei de Cultură "Svetlina" din orașul Dunavtsi.

#### ❖ **ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN ORAȘUL BELOGRADCHIK**

Aproape 6800 de romi sunt înregistrați cu adresa actualizată în Belogradchik. O mare parte a romilor este concentrată în cartierul Karlovtsi din oraș. Aproximativ 90% dintre copiii minoritari participă la grupuri pentru întârziți, în timp ce în alte grupuri procentul este cuprins între 30% și 60%. La Școala primară "Vasil Levski" învață 225 de elevi, dintre care 143 sunt de origine romă. În cartierul Karlovtsi sunt angajați asistenți medicali în centrul municipiului, furnizând consultanță medicală adecvată, efectuând operațiunile necesare. În cadrul populației de etnie romă, problema șomajului este una de vârf, deci direcția Biroului Muncii elaborează măsuri pentru asigurarea de locuri de muncă.

Mijlocul de bază pentru a obține venituri în rândul populației de romi din vecinătate este culegerea plantelor medicinale. Colectarea de plante, ciuperci, măceșe și fructe sălbatice de sezon a fost un stil de viață de generații. Oamenii cunosc ierburile, cunosc proprietățile lor vindecătoare și le pot folosi pentru a se vindeca. Majoritatea romilor se identifică ca kalaydzhii, mai puțini sunt tsutsumani. În trecut, în cartier au locuit și horehane-roma dar, ca urmare a căsătoriilor mixte, nu există nici unul dintre ei care să păstreze tradițiile, obiceiurile sau particularitățile lingvistice. Diviziunea familiilor este de natură generică, cea mai mare fiind familia care se numește mexicanii. Începuturile

acestei denumiri interesante merge cu mulți ani în urmă când un bărbat se îmbrăca ca un mexican și purta o pălărie sombrero tipică mexicană. De atunci, descendenții lui au fost numiți mexicani.

#### ❖ **ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN SATUL ARCHAR**

Archar este un sat din nord-vestul Bulgariei. Este situat în municipiul Dimovo, raionul Vidin. După populație este cel mai mare sat din district și de două ori mai mare decât orașul Dimovo. Populația sa este de aproximativ 3.000 de persoane. Archar este format din trei cartiere - bulgari, turci și țigani. Satul a fost construit în timpul Imperiului Roman sub numele de Ratsiaria. Ratsiaria era un oraș înfloritor. În anul 1832 a fost deschisă o școală cu chilii în sat, iar în anul 1898 a fost înființat un centru comunitar. În cartierul turcilor sunt descoperite obiecte de aur din timpul romanilor. În multe curți există încă ziduri, părți ale clădirilor și vase din lut - boluri, țevi. Satul a fost adesea jefuit de vânzători de comori. În sat există patru mahalale - bulgară, turcă, romă, koritarska /tot romi/. Cartierul de romi este relativ nou și o mare parte din romi trăiesc în Koritarski/ cartierul vechi/. Conform datelor recensământului din 2011, autoidentificați ca romi sunt 461 de persoane, în principal din grupul de kalaydzhii și koritari. Limba pe care o vorbesc este romani, cu mici diferențe dialectice. Ei se ocupă în principal de colectarea ierburilor sezoniere și în domeniul construcțiilor. În ultimii ani, mulți romi au plecat în străinătate pentru muncă sezonieră. Religiile din sat sunt două - creștinismul și islamul, ambele religii coabitând tolerant una cu cealaltă.

#### ❖ **ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN SATUL NOVO SELO**

Populația romă din Novo Selo reprezintă aproximativ 20% din populația totală. Există reprezentanți ai diferitelor grupuri de romi - kalaydzhii, tsutsumani și țigani valahi. Aceștia trăiesc în principal în cartierul de romi, dintre care mulți au plecat în străinătate și se întorc pentru o perioadă scurtă de timp în timpul verii. Odată ce situația lor financiară s-a îmbunătățit, au început să cumpere case în afara cartierului, în centrul satului. Se vorbește limba romani. Casa de cultura locală oferă oportunități copiilor romi să se alăture cluburilor de interes - alfabetizare pe calculator, desen, muzică și dans. Se lucrează pe proiecte europene care vizează

integrarea romilor în sistemul de învățământ încă de la cea mai mică vârstă a copilăriei. Două persoane sunt numite mediatori educaționali de origine romă pentru a sprijini procesul de integrare. Din păcate meșteri nu mai sunt în sat.

0882424976 - Lyubka Angelova, secretar al Casei de Cultură "Pametnik" în Novo Selo.

#### ❖ **ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN SATUL GRAMADA**

Populația orașului Gramada este de aproximativ 1400 de persoane, dintre care autoidentificate ca romi sunt 1,26%, potrivit datelor Institutului Național de Statistica din anul 2011. Sunt mulți cei care își cunosc originea romă, dar nu au păstrat identitatea etniei. Ei nu respectă tradițiile și obiceiurile specifice acestui grup - nu vorbesc limba romani, nu celebrează sărbătorile în stil rom, nu aparțin niciuneia dintre grupurile de romi. Locuiesc într-o mahala care nu este separată de oraș. Limba țigănească în oraș este vorbită doar de câteva familii care au venit din satele înconjurătoare. Etnicii romi au fuzionat cei bulgari, iar singurul lucru care difera într-o anumită măsură este culoarea mai închisă a pielii. Populația romă este o parte indispensabilă a comunității, copiii sunt incluși în sistemul educațional, lucrează pe proiecte europene, care asigură implicarea șomerilor. Centrul comunitar urează bun venit tuturor celor care doresc să se alăture grupului de folclor autentic, colectivul de teatru pentru copii, un grup de exprimare artistică, un grup de cântece în orașul vechi și școala de artă. Din păcate, meșteșugarii romi, de asemenea au plecat.

#### ❖ **ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR ÎN SATUL POKRAYNA**

Populația satului Pokrayna, Vidin este de aproximativ 1000 de persoane. Puțini oameni de origine romă trăiesc într-un cartier de aproximativ 20 de case. Cei mai mulți au plecat la muncă în străinătate. Cei rămași fac parte din grupul de layashi (neam de kaldarashi), vorbesc limba romani și sărbătoresc sărbătorile în stil

țigănesc. Meșteșugul care este încă practicat de romi în satul Pokrayna este realizarea și fabricarea cazanelor de rachiu.

Sasho (Cazangiu) este reprezentantul lor. El a moștenit talentul bunicului său, și îl practică și astăzi. El speră că moștenitorii lui vor fi, de asemenea, dispuși să învețe meseria.



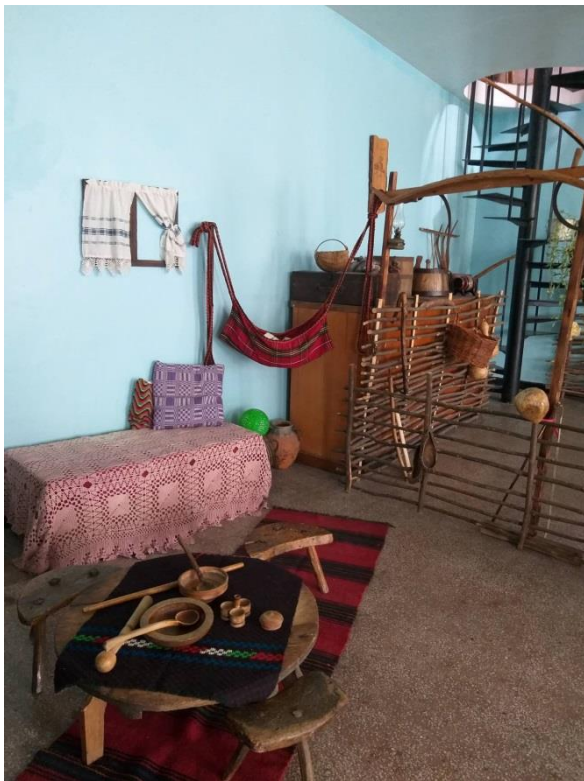
\* Sasho (Cazangiu)

Telefon de contact 0893 45 22 40 - Sasho

#### ❖ **ROMII ȘI RAMURILE CULTURII ROMILOR DIN SATUL MAKRESH**

Populația din Makresh este de aproximativ 1400 de persoane. Majoritatea este de origine romă. Pentru romii din Makresh, Sf. Maria Mare este sărbătorită pe 28 august - este sărbătorita cu kurban de oaie, fiert, fără coacere, iar celebrarea durează trei zile. Ihtimiya-Bashnuvden / Petlyov den/ este ziua baiatului. De dimineață, în fiecare casă de romi, unde există un băiat, se încep pregătirile pentru serbare. Se pregătesc pâine de casa și dulciuri. Dacă este fată, pentru sănătatea ei se pregătesc în casă gogoși cu miere. Cel mai târziu la ora 12 la prânz

trebuie să fie sacrificat un cocoș special pregătit pentru ocazie. Dacă sunt doi băieți în casă, sunt sacrificați doi cocoși. În această zi, romii sacrifică la fel de mulți cocoși ca și numărul de băieți pe care îi au. Din sângele cocoșului se face un punct pe fruntea băiatului. Romii cred că acest lucru aduce sănătate. De asemenea, din sângele cocoșului se face o cruce pe ușa exterioară, iar capul cocoșului atârnă peste talie. Acest lucru este făcut pentru a aminti că cocoșul a salvat familia țiganilor. Apoi cocoșul este fiert și începe sărbătoarea. Carnea cocoșului este împărțită și la vecini.





\* În Makresh, s-a reușit reunirea simbolurilor, tradițiilor și meșteșugurilor practicate de localnici de-a lungul veacurilor.

## ***EVALUAREA POTENȚIALULUI CULTURII ROMILOR DIN REGIUNEA VIDIN PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI DURABIL***

Districul Vidin are potențialul de a dezvolta unele dintre tipurile alternative de turism, adesea oferite ca pachete complexe, cu elemente predominante din mediul rural, cultural-istoric, ecoturism, munte, pietonal, aventură și turism extrem: echitație, ciclism, speleoturism, alpinism etc..

În prezent, nevoia de turism alternativ a crescut în mod semnificativ și oferta este un răspuns contemporan la cererea consumatorilor, care necesită aranjamente individuale de călătorie, forme alternative de servicii, imersiune într-un mediu autentic în contact direct cu populația locală, tradițiile, cultura, obiceiurile, produsele alimentare speciale și băuturile. Alternativa tipurilor de pachete turistice combinate sau serviciile de călătorie individuale, sunt definite ca o alternativă la turismul de masă, prin modelul de propunere, flux și resursele umane angajate. Formele de călătorie alternative sunt două: organizate și neorganizate. În statisticile turistice, nu numai în Bulgaria, dar și în multe alte țări din Europa și din lume, este dificil de înregistrat și, prin urmare, reflectă în mod incorect numărul total anual al călătoriilor individuale, cei care călătoresc cu servicii turistice specializate și de hobby. Turiștii care călătoresc în mod alternativ, călătoresc în mod individual sau sunt organizați în grupuri mici. Ei sunt curioși, au o situație financiară bună, cu o cultură generală mai înaltă și se așteaptă să afle mai multe despre zona vizitată, țara și locuitorii ei în timpul vacanței lor sau pentru a-și satisface interesele de hobby. Destinațiile preferate sunt zonele montane și rurale, zonele mai puțin cunoscute și non-comerciale și zonele turistice caracterizate prin aspectul lor, cultura autentică și natura conservată.

Analiza obiectivă a situației arată că în prezent cartierele de romi în care turistul poate atinge cultura romă din regiunea Vidin nu sunt poziționate ca o destinație turistică competitivă datorită următorilor factori:

- Cartierele și locurile cu populație de romi concentrate sunt puțin cunoscute, nepopulare și necunoscute ca un loc de vizitat;
- Elementul de atitudine discriminatorie incorectată față de etnie este un obstacol în calea comunicării libere și a atitudinii pozitive;

- Nivelul ridicat al infracțiunilor comise de romi creează un sentiment de insecuritate și frică atunci când vizitează cartierele și mahalalele romilor;
- Relativ închis pentru cei din afara etniei, cu înțelegere și convingeri etnice specifice;
- Nivelul scăzut al educației și nivelul de trai scăzut în mahalalele și cartierele de etnie romă împiedică posibilitatea dezvoltării de afaceri, oferirea de servicii juridice și crearea de noi obiective (meșteșugari, școli de formare);
- Nu există obiective unice suficient de atractive la nivel național pentru a atrage turiști;
- Necompetitiv în domeniul turismului alternativ / cultural în comparație cu concurenții din apropiere care au deja experiență și dezvoltă noi produse de nișă;
- Dezamăgirea potențială a vizitatorilor (discrepanța între calitatea și serviciul oferit, starea infrastructurii etc.);
- Lipsa de activitate pentru o prezență mai vizibilă pe piața turistică;
- Ofertă inadecvată de cerere - volum și omogenitate;
- Locuri de cazare insuficiente;
- Lipsa investițiilor mari pentru îmbunătățirea infrastructurii turistice.

Se trage concluzia că este imperativ să se identifice participanții la oferta turistică și să se intensifice furnizarea de sprijin instituțional de către administrația municipală / regională. Starea infrastructurii turistice și potențialul insuficient de resurse din cartierele de romi nu predispun la dezvoltarea turismului în masă, dar oferă oportunități pentru dezvoltarea turismului responsabil, în conformitate cu tendințele globale, în întregime în contextul dezvoltării durabile.

Dezvoltarea turismului cultural durabil este legată de îmbunătățirea funcționării siturilor turistice pe teritoriul Vidinului, inclusiv posibilitatea de a vizita casele artizanilor romi și demonstrarea meșteșugurilor, oferind ocazia de a învăța despre tradițiile și obiceiurile romilor într-un mediu autentic; dezvoltarea turismului prin organizarea de festivaluri de cultură a romilor, care să fie atractive pentru turiști și vor atrage vizitatori străini, nu numai pe cei locali.

Ca urmare a activităților din acest studiu, echipa de experți a extras următoarele concluzii principale:

- Este necesar să se dezvolte o strategie de promovare a culturii romilor în districtul Vidin ca destinație turistică. În marile cartiere de romi, cum ar fi Drumul Nou din Vidin sau în apropierea unor locuri turistice cu o prezență deosebită (Cetatea Baba Vida, Stâncile din Belogradchik, Peștera Magura), ar trebui creat un Centru de informare turistică despre cultura romilor pentru a informa vizitatorii despre oportunitățile pentru cunoașterea culturii romilor.
- Sunt necesare materiale de informare și de publicitate pentru a prezenta cultura romilor în ansamblu cu o viziune comună și nu o "piesă". Imprimare de anunțuri - o hartă a siturilor turistice din zonă, broșuri, un ghid pentru a oferi informații despre siturile turistice - accesibilitatea acestora, depărtarea de oraș, precum și serviciile disponibile în jurul acestora - restaurante și cazare.
- Un website cu informații bine organizate și pe deplin prezentate despre serviciile oferite de meșterii romi și de persoane de cultură autentică a romilor și despre siturile turistice din apropiere - accesibilitatea acestora, distanța față de oraș, precum și serviciile disponibile în jurul lor - restaurante și cazare.
- Participarea la târguri turistice, prezentarea către unei audiențe diferite.
- Organizarea de infotour pentru operatorii de turism și jurnaliști, atât din Bulgaria cât și din străinătate și din zona transfrontalieră.
- Plasarea de panouri cu indicații și informații pentru a ghida spre atracțiile turistice și obiectivele turistice.
- Poziționarea mai multor evenimente de importanță națională care atrag interesul pentru vizitarea zonei distribuite uniform pe tot parcursul anului.
- Prezența permanentă în rețelele sociale - în special Facebook și Instragram.
- Publicitate în aer liber - la intrările și ieșirile așezărilor și pe drumurile internaționale care trec prin districtul Vidin.

## **INFRASTRUCTURA TURISTICĂ ÎN DISTRICTUL VIDIN**

Pentru a crea un pachet complex de servicii pentru turiști este necesar să se prezinte, de asemenea, informații sintetizate despre infrastructura turistică de lângă mahalale / cartierelor identificate cu populație predominant de romi.

- **TRANSPORTUL**

Prin districtul Vidin trece Drumul clasa I E-79 care are o importanță națională și internațională, „Frontiera cu România - feribot Vidin - ok.p.Vidin - Dimovo - Ruzhintsi - Montana - Vratsa - ok.p. Sofia - ok.p. Blagoevgrad - frontiera cu Grecia”, care face parte din Coridorul Trans-european nr. 4, legând sud-estul Europei de Europa Centrală. O mare prioritate o reprezintă modernizarea infrastructurii de transport și reconstrucția completă a secțiunii „Vidin - Botevgrad“ pe E-79 (prin construirea unui traseu de mare viteză), în vederea integrării acestuia cu rețeaua transeuropeană de transport. În iunie 2013 a fost deschis oficial podul peste Dunăre Vidin - Calafat, care leagă orașele Vidin (Bulgaria) și Calafat (România). În același timp cu construirea infrastructurii, rețeaua de transport a Bulgariei este deschisă și integrată mai mult în rețelelor europene de transport. Lungimea totală a secțiunii rutiere a podului este de 1391 m, iar calea ferată este de 1791 m. Include două benzi în fiecare direcție, o singură linie electrificată de cale ferată și o banda de biciclete.

Alte drumuri importante care deservește districtul Vidin sunt: 1. Drumul clasa II-11 ”(ok. p. Vidin-Dimovo) - Simeonovo - Botevo - Archar - Lom - Kozloduy - Oryahovo - Gigen - Brest - Gulyantsi - ( Debovo-Nikopol)” de-a lungul fluviului Dunărea.

2. Al doilea drum de clasa II-12 "Ok. p Vidin - Inovo - Bregovo - frontiera cu Republica Serbia", care leagă orașele Bregovo (Bulgaria) și Negotin (Serbia).

3. Al doilea drum de clasă II-14 "Ok. p. Vidin - Kula - Vrashka Chuka - frontiera cu Republica Serbia" care leagă orașele Kula (Bulgaria) și Zajecar (Serbia).

Infrastructura feroviară de pe teritoriul districtului Vidin este administrată de către întreprinderea de stat "Compania Națională de Infrastructură Feroviară". Transportul feroviar se efectuează de către BDZH EAD:

- "BDZH - Transport pasageri" EOOD - transporta pasageri
- "BDZH - Transport marfă" EOOD - transporta marfă.

Districtul Vidin este conectată la rețeaua feroviară națională a Bulgariei, cu o lungime de 87 km. Linia feroviară, parte a căii ferate principale nr. 7 Vidin-Sofia a fost pusă în funcțiune în 1923. Este unică (cu excepția secțiunii Ruska Bela-Vratsa). Din anul 1988 este complet electrificată (inclusiv extinderea liniei pe Podul Dunării 2 către România).

Linia de cale ferată servește direct municipalitățile Ruzhintsi, Dimovo, Makresh, Gramada și Vidin. Fără transport feroviar direct spre centrul regional și țară rămân municipalitățile Belogradchik, Bregovo, Boynitsa, Kula, Novo Selo și Chuprene. În secțiunea de cale ferată Vidin-Sofia, care trece pe teritoriul raionului Vidin, există 13 gări de cale ferată, stații și posturi separate.

Există o infrastructură de transport bine dezvoltată pe teritoriul districtului Vidin, precum și legături de transport stabilite. Pe site-ul Administrației districtului - Vidin pot fi găsite informații detaliate despre programele de parcurs aprobate din schema de transport regional a districtului Vidin, precum și orararul liniilor interurbane de autobuze împărțite pe municipalități:  
<https://vidin.government.bg/oblastna-transportna-shema>

• **LOCURI DE CAZARE**

N o	DENIMRE HOTEL	CONTACT (ADRESA, TELEFON, WEBSITE, E- MAIL)	NUMĂRUL ȘI TIPUL CAMERELOR	LOCAȚIA (DISTAŢA FAȚĂ DECENTRUL ORAȘULUI / PÂNĂ LA STAȚIA DE AUTOBUZ / PÂNĂ LA GARĂ / PÂNĂ LA AEROPORT)	CONDIȚII / SERVICII PRESTATE	RESTAURANTE /NUMĂR LOCURI/
<b>MUNICIPIUL VIDIN</b>						
1	"Anna - Kristina"	Oraș Vidin 3700 str. Baba Vida 2 tel: +359 94 / 606 037 www.annakristinahotel.com	16 camere duble, 2 mansarde, 3 apartamente	Situat în Parcul Dunării, la 200 de metri de centrul orașului, la 300 de metri de gară și autogara din Vidin.	Piscina externă, parcare, centru fitness, ghid turistic, închiriere mașini, seif, sauna, jacuzzi, room service, piscina pentru copii, gratar, închiriere biciclete, baie de aburi, cafenea, televizor, televiziune prin cablu, minibar, telefon, internet, baie / toaletă, cuptor cu microunde, spălătorie, prize, uscător de păr, cadă de baie, fier de călcat, uscător de păr, curățenie, animale de companie sunt acceptate, grădină de vară, tavernă, bar la piscină, birou schimb valutar	Restaurant - tavernă cu grădină de vară Lobby bar, salon vienez.
2	"Rovno"	Oraș Vidin 3700 str. Tsar Aleksandar II nr. 70 3700 Vidin, Bulgaria, tel . +359 94 690 990, fax + 359 94 690 999 info@hotelrovno.com, www.hotelrovno.com	22 camere single; 24 camere duble; 4 apartamente standard; 6 apartamente de lux	Aproape de Dunăre, la 500 m de gară și de autogara din Vidin.	Servicii: parcare, închiriere mașini, paza, seif, room service, lobby bar, televizor, cablu TV, aer condiționat, încălzire, mini bar, telefon, internet, baie / WC, balcon, belvedere, cadă, fier de călcat, schimb valutar, plata prin card, servicii pentru afaceri. Sala de conferințe are o capacitate de până la 80 de locuri Sală de fitness, cazinou	Restaurant cu 120 de locuri sau 150 de locuri format cocktail. Lobby bar Rovno 35 de locuri

3	"Avramov"	Oraș Vidin 3700 str. Tsar Aleksandar II nr. 63 tel./fax 094/ 60 66 80 GSM 0885 287766 www.hotel- avramov.domino.bg e-mail: hotel_avramov@mail.bg	2 apartamente; 5 dormitoare; 2 camere VIP; 9 camere duble	Aproape de Dunăre, la 500 m de gară și de autogara din Vidin.	Mini bar Televiziune prin cablu Room service Internet gratuit Telefon Închiriere mașini	Un restaurant cu 40 de locuri, care poate fi de asemenea folosit ca sală de conferințe
4	Neptun	Oraș Vidin Str. Dunavska № 8 094/ 680 039 0884 850 139; 0897 850 139 E- mail: hotel_neptun_vidin@abv.bg Web: www.hotelneptunvidin.com	9 camere double cu paturi individuale (una pentru persoane cu dizabilități); 8 camere double cu pat matrimonial - cu belvedere spre Dunare; 2 camere de familie - cu belvedere spre Dunare; 4 mezonete - 2 cu belvedere spre Dunare;	La începutul parculului Dunării pe malul Dunării. La 200 de metri de gara și de autogara din Vidin.	aer condiționat, mini bar, telefon, TV prin satelit, cablu și internet WI-FI. În camere - cadă sau cabină de duș. Piscină interioară Centrul spa - baie de aburi, saună, masaj Sală de fitness Lift panoramic și de persoane	Restaurant cu 80 de locuri, lobby bar cu 38 de locuri

5	«Dunav»	Oraş Vidin 3700 Str. Edelvays №3 tel./fax: +359 94 600 174 GSM.: +359 893 326 411 centrala telefonica: +359 094 620 053 +359 094 620 055 +359 094 620 058 E-mail: hotel_dunav@abv.bg; website: http://hoteldunav.eu/	4 camere single, 24 camere duble, 4 camere triple, 4 camere de familie şi 8 apartamente	Acesta este situat în centrul oraşului Vidin, la 50 de metri de primărie, la 300 de metri de gară, la 250 de metri de autogara şi la 150 de metri de gara fluvială.	aer condiţionat, TV prin satelit, mini-bar, LAN şi Wi-Fi internet, parcare păzită gratuită	Restaurant cu 35 de locuri. Lobby Bar
6	“Zora”	Oraş Vidin 3700 str. Naycho Tzanov” 3 A Tel.: +359 94 600290; 606 700 website: www.hotelzora.hit.bg e-mail : hotelzoravidin@abv.bg		Situat în centrul oraşului Vidin, vizavi de Biserica Sf. Dimitrie, la 200 de metri de gara şi de autogara din Vidin, chiar în centrul oraşului.	TV cu televiziune prin cablu, aer condiţionat, conexiune la internet, mini-bar, baie privată cu cadă şi duş şi terasă cu vedere spre biserica	un mic lobby bar
7	“Zora” 2	Oraş Vidin 3700 str. Gorazd 2 Tel.: +359 94 601171	14 camere de lux, 1 apartament, 2 studiouri	Situat aproape de centrul oraşului Vidin, la 100 de metri de gara şi autogara din Vidin.	parcare, fitness, seif, televizor, bucătărie, televiziune prin cablu, aer condiţionat, frigider, internet, cuptor cu microunde, fier de călcat,	

8	"Bononia"	3700 Vidin str."Bdin" No.2 +359 94 60 60 31 +359 94 60 60 32 website: www.hotelbononia.net email: office@hotelbononia.net	49 camere	Acesta este situat în piața centrală, la doar câțiva metri de Dunăre și în imediata apropiere a Parcului Dunării. Autogara și gara sunt la 300 de metri distanță.	Camere pentru nefumători, Aer condiționat, Televizor, Internet WI-FI, Lift, Seif, Încălzire centrală, Recepție 24 de ore, Servicii de cameră, Spălătorie, Serviciu de călcat îmbrăcăminte, Fax / Copiator. Biliard, grădină, grătar. Animalele de companie sunt interzise.	Restaurantul face parte din complexul hotelier. Are o sală mică și una mare cu 166 de locuri în total și o grădină de vară cu încă 85 de locuri. Acesta oferă preparate din bucătăria bulgară și italiană și un grătar sârbesc. Complexul hotelier include, de asemenea, parc cafe SKY
9	"Stariyat grad" (Orașul vechi)	3700 Vidin str. Knyaz Boris nr. 2 +359 94 600023 website: www.oldtownhotel.dir.bg; email: oldtown_vd@abv.bg	1 apartament de lux, 4 camere duble 2 camere triple 1 camera single	În partea centrala orașului, la 300 m de gară și autogară	TV satelit, aer condiționat, internet	Nu
10	"Vidin"	3700 Vidin str. Knyaz Dondukov No15 +359 94 606 938 www.hotelvidin.com office@hotelvidin.com	20 camere	Situat în centrul ideal al orașului, la 200 de metri de Parcul Dunării, la 50 de metri de autogară și la 100 de metri de gară	24 de ore de parcare securizată; Spălătorie și călcat; Room service de la 7:30 la 23:00; Conexiune la internet; Televiziune prin cablu, Aer condiționat, Mini bar	un restaurant și o grădină de vară cu preparate din bucătăria locală și internațională

11	"Mix"	3700 Vidin, str. Geo Milev nr. 1, tel contact: Lyudmil Slavchev GSM - 0888742054 Anatolia Nedyalkova GSM - 0888356431 Email :lusi_62_@abv.bg; website: www.hotel-mix.com	1 apartament, 2 camere single și 3 camere duble	La 20 minute de mers pe jos de centrul orașului, la 2 km de gară și de autogară.	Aer condiționat, Televiziune prin cablu, Internet WiFi, Loc de parcare, Parcare privată, grădină. Animalele de companie sunt acceptate la cerere. Se poate solicita o taxă. Cardurile de credit nu sunt acceptate, ci numai în numerar. Spălătorie auto cu reducere de 20% pentru oaspeții hotelului.	Restaurant cu gradina cu 40 de locuri, Bar, patiserie. 10% reducere pentru oaspeții hotelului.
12	"Fanti"	Oraș Vidin 3700 str. Dunavska 28 +359 - (0)94 / 600402 +359 - (0)884 / 397513	12 camere single, 6 camere duble, 6 apartamente	Acesta este situat în Parcul Dunării, la 500 de metri de autogară și gară.	parcare, seif, sală de conferințe, televizor, cablu TV, aer condiționat, încălzire, frigider, mini-bar, telefon, internet, spălătorie, balcon, belvedere, cadă, călcatorie.	lobby bar, cafea, restaurant cu vedere panoramică
13	"Vida char"	Vidin 3700, str. Tsar Ivan Sratsimir nr. 9 Telefon: 0896564456 E-mail: vidachar@abv.bg website: www.vidachar.com	două apartamente, două dormitoare, trei camere duble	Se află la 150 de metri de Parcul Dunării, la 800 de metri de gară și de autogară	baie proprie, TV, incalzire centrală, internet.	Lobby bar
14	„TangRa”	Oraș Vidin Str. Tsar Aleksandar II №89 tel. mobil: + 359 883 38 10 90 email: tangrahotel@abv.bg website: http://www.tangrahotel.com	apartament, cameră single, cameră triplă și 2 camere duble.	Se află la 50 de metri de fluviul Dunărea și la 10 minute de mers pe jos de centrul orașului	Televiziune prin cablu, Aer condiționat, Mini bar, Baie separată, Room Service, Mic dejun, Lustruire pantofi, Wi-Fi, Parcare gratuită.	Nu

15	Vival	Oraș Vidin, str. Hadzhi Spasov nr. 20 (Complex Bononiya lângă bloc 6) Telefon/fax: +359 (0)94 620940; email:vival_vd@abv.bg web: http://vival.vidin.net/index EN.html	6 camere duble	este situat la 15 minute de mers pe jos de centrul orașului	parcare, restaurant, jacuzzi, lobby bar, cafenea, televizor, cablu TV, aer condiționat, încălzire, internet, baie / toaleta, cadă, acces pentru persoane cu dizabilități	grădină de vară cu 30 de locuri, restaurant cu 80 de locuri
16	Casa Paloma	Oraș Vidin, str. Ribaritsa № 8 tel.: +359 (0)94 606503; +359 (0)887 94 39 08; +359 (0)888 966 431 email:galaanto@abv.bg Internet: http://www.paloma-house.com	Cinci camera individuale	Casa este situată în centrul orașului.	Camere private, fiecare cu baie.	În curte există un grătar, care poate fi folosit de oaspeți. Casa cu intrare separată are o bucătărie și o sală de mese în care toată lumea poate să pregătească mâncare și să mănânce.
17	COMPLEX PONTI	Oraș Vidin, complex Kr. Bachvarov cartier 5 tel. (094) 606 449	15 camere	este situat la 15 minute de mers pe jos de centrul orașului	baie, WC, internet, cablu TV, aer condiționat, TV.	Restaurant cu 80 de locuri, grădina de vară acoperită cu 60 de locuri și loc de joacă pentru copii

18	Aqua park Spa Hotel Green Peace	Zona Bozhuritsa, tel.:+359 878 900 596 e-mail: office@hotelgreenpeace.eu website: http://www.hotelgreenpeace.eu/	20 camere duble 3 apartamente	Bozhuritsa, la 20 km de orașul Vidin și la doar 7 km de drumul internațional E79	TV digital, minibar, baie privată, internet și aer condiționat central, parcare, grădină de vară, spa cu jacuzzi și piscină termală interioară, saună, baie de aburi, paturi încălzite de piatră, masaj. Aqua Park - 4 piscine, dintre care trei cu hidromasaj și o piscină olimpică, atracții pentru copii și adulți - castele gonflabile, trambulină, tenis de masă, fotbal, paintball, pescuit, canotaj.	restaurant, lobby bar, grădină de vară cu bar
19	Casa Roz	Sat Antimovo, district Vidin tel: 0888 90 80 71, 0896 84 76 51, 0878 342 203 email: turizam_bg@abv.bg	Capacitate 12 persoane	La 10 km de orașul Vidin	cablu TV, acces la internet wireless, aer condiționat, curte de 0,2 hectare, foișor, loc de joacă pentru volei, tenis de masă, vitrină frigorifică pentru băuturi, terasă mare cu bar, piscină mica (9 metri cubi), șezlonguri și cort mare, parcare pentru 5-7 mașini	bucătărie complet utilată și zonă de luat masa
<b>Hoteluri și locuri cazare în Belogradchik</b>						
1	Hotel "Skalite"	Oraș Belogradchik piața Vazrazhdane №2 tel: +359 94 691 210 tel. mob.: 0884 51 41 54 fax: +359 936 545 42 e-mail: reception@skalite.bg web: <a href="http://www.skalite.bg">www.skalite.bg</a>	Capacitate 81 paturi - 18 camere single, 5 camere duble, 20 studiouri, 3 apartamente, 2 apartamente VIP	Acesta este situat în centrul orașului Belogradchik, la 200 km nord-vest de Sofia, pe drumul european E 79, la 60 km de Vidin.	Telefon direct, TV prin cablu, radio, frigider, internet, climatizare individuală, baie, mini bar. Parcare în aer liber, seif, acces la internet, fitness, piscină interioară și jacuzzi, saună, baie de aburi, solar vertical și orizontal, centru SPA. Centru de conferințe cu 2 săli echipate cu aer condiționat central, sistem audio, internet prin cablu și wireless, microfoane, flipchart, ecran și multimedia. Divertisment: ATV-uri, BUGGY, PAINTBALL, ZORBING, TIR CU ARCUL.	8 mese și divertisment: restaurant cu grădină de iarnă - 150 locuri, sală de banchet - 15 locuri, crama - 70 locuri, salon vienez - 45 locuri, bar panoramic - 45 locuri, grădina de vară cu grătar și jacuzzi - 55 de locuri.

2	Han MADONA Falkovets	Falkovest, Yanyovets 3949, district Vidin Drum N 114 Belogradchik- Lom Tel.: +359 894774746, Fax : +359 93655646 e-mail: info@hanmadona.com Website: <a href="http://www.hanmadona.com">www.hanmadona.com</a>	două studiouri, șase dormitoare, zece camere duble și o cameră single.	Acesta este situat la 14 km de orașul Belogradchik, la 65 km. de Vidin și 190 km de Sofia	Baie privată, TV și Wi-Fi. Sala de conferințe cu 40 de locuri. Curte cu posibilități pentru rulote.	Tavernă cu 60 de locuri, separate în 2 săli. În sezonul de vară există încă 20 de locuri în grădină. Acestea oferă preparate din bucătăria bulgară și specialități din bucătăria Torlacilor (oamenii din zona), vinuri și rachie locale .
3	Hotel- restaurant The Rocks	Oraș Belogradchik, str. Hadzhi Dimitar 1 tel.: 0936 54002, 0898733818	Dispune de un apartament VIP (2 dormitoare, living, bucătărie, baie), apartament cu 2 camere separate, bucătărie, 12 camere duble (dormitoare, duble și triple).	Acesta este situat în centrul Belogradchikului, la 200 km la nord-vest de Sofia, pe drumul european E 79, la 60 km de Vidin	parcare, jacuzzi, televizor, bucătărie, cablu tv, tv satelit, aer condiționat, încălzire, frigider, internet, baie / wc, bucătărie, garaj, animale de companie	Restaurantul hotelului are 50 de locuri în interior și 18 locuri pe o terasă spațioasă.
4	Pensiune Zdravets	Sat Chiflik tel: +359 878 330 899 email: <a href="mailto:zdravecbnb@gmail.com">zdravecbnb@gmail.com</a> <a href="http://zdravecbnb.com/">http://zdravecbnb.com/</a>	Pensiunea Zdravets are 12 paturi. Trei apartamente (cu intrare separată) cu două camere.	La 3 km de orașul Belogradchik	Fiecare cameră are: acces Wi-Fi gratuit, TV prin cablu, baie, atmosferă plăcută și ospitalitate caldă. Pentru confortul dvs., există: terasă de vară cu vedere la râu, parcare, grătar, piscină sezonieră (10 / 6m; 1,40m), șezlonguri, leagăn, hamac, foisor. Serviciu suplimentar - mic dejun, prânz și cină	Restaurant cu 40 de locuri

5	Hotel Dalia	Oraș Belogradchik Bd. Saedinenie 1 /Autogară/ tel. 0936 532 43, 0888 641 528, 0888 641 528 e-mail: hotel_dalia@abv.bg	6 camere și două apartamente	În centrul orașului Belogradchik, lângă autogară	TV, cablu TV, baie / WC, jacuzzi în apartamente	nu
6	Hotel Rai	Oraș Belogradchik Str. Tsar Ivan Sratsimir 3 Tel.: +359 - (0)9365 / 3735; +359 - (0)894 / 702917 e-mail: bubjordanova@abv.bg	10 paturi, situate în 5 camere duble	Acesta este situat vizavi de autogara din Belogradchik.	parcare, TV, cablu TV, încălzire, baie / WC, balcon, gradina de vară, internet	cafenea
7	Viko hostel	Oraș Belogradchik str. Tsar Ivan Sratsimir 5 tel.: 0878 364306; +359 878 247733 e-mail: office@vikohostel.com	O singură cameră cu două paturi, o cameră single cu un dormitor, o cameră single cu trei paturi, un apartament cu un dormitor și posibilitatea de încă două locuri	Acesta este situat în centrul orașului Belogradchik.	unitate sanitară privată, TV prin cablu și internet wireless.	nu
8	Vila Albasitao	oraș Belogradchik Str. Tsolo Todorov tel. : +359 878 602 682 +359 (0)888 666222; +359 (0)898 444 711 e-mail: lili@albacita.com website: <a href="http://albacita.com/">http://albacita.com/</a>	Două camere și un apartament, o cameră pentru trei persoane	Acesta este situat lângă Observatorul Astronomic - Belogradchik, la 10 minute de mers pe jos de centrul orașului.	Baie individuală, sală de fitness, sală de mese, verandă.	Posibilitatea de gătit.

9	Pensiunea „Zora”	Oraș Belogradchik str. Haydut Velko №2 Tel: 094 623 667 tel. mobil: 0888 842 886; 0885 719 046 087/7756157 e-mail: jordani_2005@abv.bg	Casa are 16 locuri, împărțită în două părți - "Zora - 1" și "Zora - 2". În "Zora -1" există 2 camere triple și 2 camere duble / dormitoare / - un total de 10 locuri. În Zora -2 există 3 camere duble - 6 locuri în total.	În centrul orașului Belogradchik.	Curte spațioasă, magazin, piscină cu șezlonguri și umbrele, Wi-Fi, TV, mașină de spălat	Tavernă cu șemineu, bucătărie privată complet echipată și foisor cu grătar.
10	Pensiunea Castle Cottage	oraș Belogradchik 3900 Str. Tsolo Todorov № 36 Tel:+359 898 623 727 +359 894 362 886 www.castlecottage.eu e-mail: reservations@castlecottage.eu	Posibilitatea de a găzdui până la 12 persoane într-un dormitor separat și două apartamente.	Se află sub cetatea "Kaleto", la 15 minute de mers pe jos de centrul orașului.	TV și internet wireless, încălzire locală, șemineu cu lemne, jacuzzi în aer liber pentru 8 persoane, terasă panoramică, parcare, bucătărie amenajată.	un bistro cu 23 de locuri și o grădină de vară cu 40 de locuri
11	Pensiunea Inl	oraș Belogradchik, district Vidin, str. Tsar Asen I nr. 6 Telefon de contact: 0936 53907; 0877678781; 0896852946 e-mail : niko122@abv.bg; website: <a href="http://www.inibelogradchik.com/">http://www.inibelogradchik.com/</a>	Cameră cu paturi duble; 2 dormitoare cu un pat de o persoană; 1 apartament	Este la o plimbare de 3 minute de centrul orașului.	TV cu cablu, baie proprie, internet wireless, jacuzzi în apartament.	Tavernă

12	Pensiunea Artes	Oraș Belogradchik Str. Polkovnik Kantili 6 , tel.: 0886 / 365-410 e-mail: art@visitbelogradchik.com website: <a href="http://www.visitbelogradchik.com">www.visitbelogradchik.com</a>	Două camere cu două paturi și o cameră cu un dormitor și un pat de o persoană	În centrul orașului, deasupra pieței.	În camere - internet, aer condiționat și TV cu TV prin cablu; camera de zi - șemineu, TV prin cablu, aer condiționat, canapele; bucătărie cu sufragerie - mobilier de bucătărie încorporat cu sticlă ceramică, cuptor cu microunde, frigider, mașină de spălat, bar; baie și toaletă; terasă panoramică, grătar, piscină.	terasă cu grătar
13	Pensiunea Genchevi	Oraș Belogradchik str. Vasil Levski 8 tel.: 0936 53733, 0899 529 265 e-mail: marusia_todorova@abv.bg	3 camere cu 2 paturi, 1 dormitor cu pat dublu	500 m de centrul orașului	TV și aer condiționat. Baie comună pentru toate camerele. Grădină , parcare, curte amenajată, grătar, grădină de flori, loc de joacă pentru copii.	Sala de mese autonomă cu facilități de gătit.
14	Pensiunea GETO	Oraș Belogradchik, str Treti mart 47 tel.: 0888 78 28 92, 0878781674 e-mail: marianamiro@abv.bg website: <a href="http://www.getobelogradchik.alle.bg">www.getobelogradchik.alle.bg</a>	patru camere și un apartament.	Este situată la 350 m de centrul orașului.	Apartamentul are două camere, o mică sală de mese cu o masă, un minibar, un cuptor cu microunde și o terasă. Capacitate: 4 locuri Camerele sunt tip studio cu o cameră de zi, cu baie proprie, TV, internet. Grădină cu masă, scaune, hamac, leagăn, masă de transport.	Bucătărie complet echipată, cu grătar în aer liber și teren împrejmuit.
15	Pensiunea "Drakite"	Oraș Belogradchik, str. Treti mart № 37 tel.: 0888 713539, 0879 466143, 0896 365353 e-mail: angel_drakata@abv.bg website: <a href="http://www.drakite.com">www.drakite.com</a>	10-12 persoane pe 2 etaje individuale.	La 500 m de centrul orașului	cablu TV și internet wireless, parcare, încălzire locală, mașină de spălat, fier și masă de călcat, plimbare cu jeep, tur cu ATV.	nu

16	Pensiunea EGO	Oraș Belogradchik, str. "Treti Mart " 14 tel.: 0899/17 17 10 fax: 094/607 701 email: egohouse@abv.bg website: <a href="http://www.egohouse.eu">www.egohouse.eu</a>	Cameră 1 - dormitor Cameră 2 - 2 paturi Cameră 3 - dormitor + pat Cameră 4 - dormitor	Aceasta este situată la 300 m de centrul orașului.	cablu TV, Wi-Fi, frigider, încălzire centrală și aer condiționat, uscător de păr, masă de călcat și fier de călcat, mini-bucătărie echipată pentru micul dejun, cafea și ceai, parcare, hol cu mobilier tapițat și TV cu plasmă , cameră cu capacitate de 10 persoane cu TV, WC și bucătărie echipată, curte.	Pentru sezonul de vară în curte este un grătar electric de interior și cu cărbune, masă mare și bănci
17	Pensiunea "Elena"	Oraș Belogradchik Cod postal 3900 str. Treti Mart № 22 telefon: 0886 / 57-29-18 (Ivan Ivanov) E-Mail: belogradchik_elena@abv.bg website: <a href="http://belogradchik-elena.com/">http://belogradchik-elena.com/</a>	3 camere cu o capacitate totală de (7 + 2 persoane). Camera "galbenă" are un dormitor. Camera "verde" are un dormitor și un pat de o persoană. Camera "Maro" are un dormitor.	Aceasta este situată la 350 m de centrul orașului.	Televizoare LCD cu televiziune prin cablu, aer condiționat și acces la internet wireless, baie, toaletă, foisor de vară din lemn, grătar mobil, bucătărie echipată cu frigider, filtru de cafea și cuptor cu microunde.	Sufragerie cu o masă spațioasă, băncuțe, TV LCD cu televiziune digitală și șemineu.
18	Pensiunea Primavera	Oraș Belogradchik - 3900 str. Petko Kazandzhi 9 tel: 0893992795 e-mail: primaverahouse@abv.bg	7 camere, dintre care 6 au paturi duble și una cu două paturi de o persoană	Se află la 5 minute de mers pe jos de centrul orașului.	cablu TV, acces la internet wireless, încălzire centrală, două garaje, terase.	nu
19	Pensiunea S kalolazka	Oraș Belogradchik, str. Poruchik Cholakov 13 tel.: 0885849945, 359 936 54438 e-mail: <a href="mailto:slavabgresorts@gmail.com">slavabgresorts@gmail.com</a>	4 camere, 8 locuri	Situată în centrul orașului.	living, fitness, sala de mese, TV, baie.	bucătărie mobilată

20	Casa Berchinata	Sat Stakevtsi, mun. Belogradchik tel.: +359888764423, +359878864423 e-mail: boqnminkov@abv.bg website: <a href="http://www.stakevci.com">www.stakevci.com</a>	Patru camere. Două dintre ele au dormitoare, al treilea este cu un dormitor și un fotoliu retractabil, iar al patrulea - cu două paturi de o persoană și două fotolii	Este situată la 18 km distanță de orașul Belogradchik în satul Stakevtsi, la 70 km distanță de orașul Vidin și la 170 km nord-vest de Sofia	TV satelit în camera de zi și o baie comună	bucătărie complet utilata, taverna cu 12-15 locuri, grătar
21	Casa Nikolchina	Sat Stakevtsi, mun. Belogradchik str.: +359888764423, +359878864423 e-mail: boqnminkov@abv.bg website: <a href="http://www.stakevci.com">www.stakevci.com</a>	Casă pentru 10 persoane. Are două camere, una cu două paturi de o persoană, iar cealaltă cu un pat dublu și două paturi de colț.	Este situat la 18 km distanță de orașul Belogradchik în satul Stakevtsi, la 70 km distanță de orașul Vidin și la 170 km nord-vest de Sofia	Este situat la 18 km distanță de orașul Belogradchik în satul Stakevtsi, la 70 km distanță de orașul Vidin și la 170 km nord-vest de Sofia	Grătar extern și masă pentru aproximativ 10 persoane
22	Casa Anina	Sat Stakevtsi, mun. Belogradchik tel.: +359888764423, +359878864423 e-mail: boqnminkov@abv.bg website: <a href="http://www.stakevci.com">www.stakevci.com</a>	Casă pentru 11 persoane. Are cinci camere, două dintre ele având dormitoare, al treilea este cu un singur pat, al patrulea este cu două paturi de o persoană, iar al cincilea - cu un pat dublu și o canapea extensibilă.	Este situat la 18 km distanță de orașul Belogradchik în satul Stakevtsi, la 70 km distanță de orașul Vidin și la 170 km nord-vest de Sofia	două băi, TV prin satelit	bucătărie complet utilată, bucătărie de vară cu șoproan și grătar

23	Vila Jun	Oraș Belogradchik Str. Vasil Levski 15 tel.: 0887 098 482, 0888 286 171 e-mail: djuninskaelena@abv.bg website: <a href="http://villajun.kwb1.com">http://villajun.kwb1.com</a>	3 duble și 2 camere triple	Satul Izvos la 4 km de Belogradchik	unități sanitare; cameră de zi cu șemineu; bucătărie cu toate ustensilele, frigider cu congelator; bazin cu sistem de depozitare; parcare; posibilitate de camping cu unitate sanitară ; Internet, teren de sport	Grătar / în aer liber sau la interior în funcție de anotimp/ pentru 15 persoane;
24	Vila Alex	Oraș Belogradchik District Vidin Str. Peyo Yavorov № 22 tel.:+359 936 5 41 24 tel. mobil +359 889 451 193; +359 889 324 582 sat Izvos E-mail:villaalex@abv.bg	10 paturi în 5 dormitoare	Casa este situată pe drumul principal Sofia - Belogradchik, în zona de vile Belogradchik - prima pe stânga după tabelul sat Izvos. 4-5 minute cu autobuzul sau cu taxiul de la stația de autobuz Belogradchik.	3 băi, bucătărie amenajată, verandă, zonă de grătar, piscină de vară, loc de joacă, fântână, livadă, 3 locuri pentru sport	bază deschisă și închisă pentru grătar și picnic
25	Vila Madjarovi	Zona de vile „Markashitsa”, sat Izvos tel.: 0936 4389, 0888843039, 0887922607 e-mail: vila_madjarov@abv.bg website: <a href="http://www.villamadjarovi.com/">http://www.villamadjarovi.com/</a>	2 dormitoare (4 locuri)	La 5 km de la orașul Belogradchik	Bucătărie, sufragerie, toaletă și baie. Oferă grătar, unde de pescuit, biciclete, TV și ghid, transport propriu (microbuz).	Grătar

26	Pensiunea și Vila Markashitsa	Sat Izvos , mun. Belogradchik 0887 / 772-467 Petya Shalvarova website: <a href="http://www.markashnica.com">www.markashnica.com</a>	În vilă sunt 6 paturi - 2 dormitoare, canapea extensibilă și fotoliu. În pensiune - un dormitor și două camere duble.	La 5 km de la orașul Belogradchik	Pentru întregul complex - parcare interioară (cu o capacitate de 3-4 mașini), piscină în aer liber, grătar. În vila - televizor (și televiziune digitală), sala de mese cu 8 locuri cu bucătărie / echipată cu televizor frigider, aragaz și cuptor cu microunde, filtru de cafea, ustensile și tacâmuri/, baie, terasă. Casa de oaspeți - încălzită în timpul iernii cu sobe electrice convenționale, TV cu televizor digital. Sistem audio video.	Grătar - tip tavernă cu grătar pentru gătit individual și alte feluri de mâncare. ultima generație.
27	Pensiunea lângă stejar la Plamen	Sat Izvos, mun. Belogradchik tel.: 0898 733 855, 0896 795426, 0878471504, 0878257683 e-mail: pifi_810abv.bg gabs8808@abv.bg	Complex de 3 case cu 12 locuri. * Casă cu 1 cameră cu 3 paturi * Casă cu 2 camere duble * Casă cu o cameră cu 2 paturi, o cameră cu 3 paturi	La 5 km de la orașul Belogradchik	TV, telefon, baie, toaletă, bucătărie echipată cu grătar, sala de mese pentru sărbători, piscină	grătar și sala de mese
28	Hostel West House	Oraș Belogradchik, str. Poruchik Dvoryanov 29 A tel.: 0936 53658, 0898200563 e-mail: hostel.belogradchik@gmail.com	6 camere și 12 locuri	Se află în centrul orașului.		nu

29	Pensiunea Gorski kat	Sat Granitovo, mun Belogradchik tel: 093655073, 0889561527 0879894190 e-mail: ianis_79@abv.bg	4 camere, 7 locuri	La 8 km de orașul Belogradchik	Bucătăria este complet echipată / toate tipurile de ustensile de bucătărie, frigider, congelator, aragaz mare, prăjitor de pâine, cuptor cu microunde, mașină de spălat, fier de călcat /, are și 1 pat de o persoană. Baia este comuna la etaj. Casa este încălzită cu încălzire locală. Alături de casă există un grătar și două iazuri.	Bucătărie și foișor cu grătar
30	Pensiunea Nezabravka	Sat Chiflitsi, mun. Belogradchik tel.: 0897 865 934 e-mail: nezabravka_belogradchik@mail.bg website: <a href="http://www.nezabravka.com">www.nezabravka.com</a>	0 cameră - două paturi duble; 1 cameră - două paturi de o persoană; 1 cameră - cameră de zi cu canapea extensibilă.	Satul Chiflik este situat la 6 km de orașul Belogradchik și la 2 km. din ramura drumului Belogradchik-Sofia din satul IZVOZ.	Baie, WC comun tuturor camerelor, curte spațioasă, colț de vară cu grătar.	o zonă separată de bucătărie unde se pot prepara alimente.
31	Complex Magura	Sat Rabisha, mun. Belogradchik tel: 00 359 878 485 495 Email: complex_magura@abv.bg website: <a href="http://complexmagura.com/">http://complexmagura.com/</a>	20 camere, cinci bungalouri		Toate camerele au terasă privată, birou, TV, încălzire și baie privată, Wi-Fi gratuit și TV prin cablu, piscină exterioară; centru de wellness cu saună, baie de aburi și jacuzzi Fiecare bungalow este o casă individuală, cu un dormitor spațios, baie, hol și terasă.	Restaurantul de vară este deschis din mai până în octombrie, restaurantul hotelului are capacitatea de 60

## • **REPERE NATURALE, CULTURALE ȘI ISTORICE ÎN REGIUNEA VIDIN**

Pe teritoriul Vidinului există fenomene naturale remarcabile, zone și specii protejate și numeroase monumente culturale și istorice din toate epocile istorice. Printre cele mai importante dintre acestea sunt:

- Cetatea Baba Vida, adresă: Parcul Dunării, oraș Vidin tel. 094/ 601705.
- Muzeul Konak , adresa: str. Obshtinska nr. 2 , oraș Vidin; tel. 094/ 601713.
- Cazarma cruciformă, adresa: str. Knyaz Boris I nr. 26, cartier Kaleto, oraș Vidin tel. 094/ 601709.
- Muschea Osman Pazvantoglu, adresa: Parcul Dunării, oraș Vidin.
- Catedrala "Sf. Dimitrie", oraș Vidin.
- Cetatea romana Kaleto - Belogratchik, oraș Belogradchik, tel.: +359 936 53022
- Cetatea romana Kastru Martis - oraș Kula
- Atracția naturală "Stâncile Belogradchik", oraș Belogradchik
- Atracția naturală "Peștera Magura", sat Rabisha, Tel.:+359 93296677
- Atracția naturala "Peștera Venetsa", sat Oreshets, Tel. 0884572372.
- Rezervația biosferică "Chuprene".

### **Centrul de Informare Turistică - Vidin**

3700 Vidin, str. Dunavska nr. 1, tel.: +359 094 990 739; Program de lucru: 08.00 - 17.00 h, de Luni până la Vineri

### **Centrul de Informare Turistică - Belogradchik**

3900 Belogradchik, str. Poruchik Dvoryanov 1 A, tel.: +359 877 881 283; e-mail: [tourism@belogradchik.bg](mailto:tourism@belogradchik.bg); Program de lucru: 08.00 - 17.00 h, fără întrerupere în fiecare zi, inclusiv Sâmbătă, duminică și de sărbători legale.

## CONCLUZII

*Prezentul studiu face parte din proiectul "Descoperă comorile culturii rrome!", ROBG 410, finanțat prin programul INTERREG V-A România-Bulgaria. Studiul privind ramurile culturii tradiționale a romilor a vizat identificarea în detaliu a culturii tradiționale a romilor din district Vidin. O evaluare a potențialului culturii romilor pentru dezvoltarea turismului durabil în district Vidin a fost făcută prin colectarea, prelucrarea și sistematizarea informațiilor din domeniul cercetării și informațiilor din documente tipărite și online.*

*Proiectul „Descoperă comorile culturii rrome !“ Este o provocare inovatoare pentru zona transfrontalieră între România și Bulgaria (județele Mehedinți și Dolj în România și districtele Vidin și Montana din Bulgaria), deoarece pentru prima dată cultura romă va fi redescoperit valoarea reală acestor tradiții. "Comorile" rrome vor fi valorificate în produse turistice. Astfel, printr-o strategie comună se vor crea noi rute comune și fiecare dintre ele se va concentra pe elemente ale culturii rrome și va acoperi așezări ale celor mai importanți reprezentanți ai acestei etnii. Aceste trasee generale vor „construi“ noi instrumente pentru dezvoltarea turismului: centre de informare pentru a promova cultura romilor, caravana transfrontalieră „Descoperă comorile culturii rrome!“ care va crește vizibilitatea acestor noi produse turistice, seminarii „Aflați mai multe despre cultura romă“ pentru copii, festivaluri culturale ale romilor „Bucurați-vă de cultura romă“, care ar putea atrage mulți turiști și spectatori. De asemenea, o aplicație de telefon mobil va prezenta toate rutele, locurile, artiștii și pictorii romi identificați ca fiind „comoară“, care ar putea aduce la cunoștința turiștilor într-un mod autentic și interesant frumusețea culturii rrome. În acest mod vor fi create noi produse turistice în zona țintă a proiectului, pe hartă vor apărea noi rute turistice și se va naște o nouă, mai bună și mai pozitivă abordare a stilului de viață și a culturii romilor.*



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ  
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ  
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!



БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

**Contractant:**

**Asociația "Parteneriat regional pentru dezvoltare durabilă" - Vidin**

Adresa de corespondență: str. Hristo Botev № 77, camera 8; oraș Vidin 3700

Tel. mobil: +359887222883; Fax: +359 94 600017;

E-mail: [vidin\\_rpur@abv.bg](mailto:vidin_rpur@abv.bg)

**Executant:**

**BMB PREMIUM OOD**

Adresa administrativă: complex Himik, bl. 10, sc. A, et. 5, ap. 18, oraș Vidin

Tel.: 0878888862,

E-mail : [boris\\_vn@abv.bg](mailto:boris_vn@abv.bg)

Acest studiu a fost creat în cadrul proiectului "Descoperă comorile culturii rrome", ROBG-410, finanțat prin Programul Interreg V-A România-Bulgaria, cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională. Conținutul acestui material nu reprezintă neapărat poziția oficială a Uniunii Europene.

